Ateitis

KOVAS 1979-3

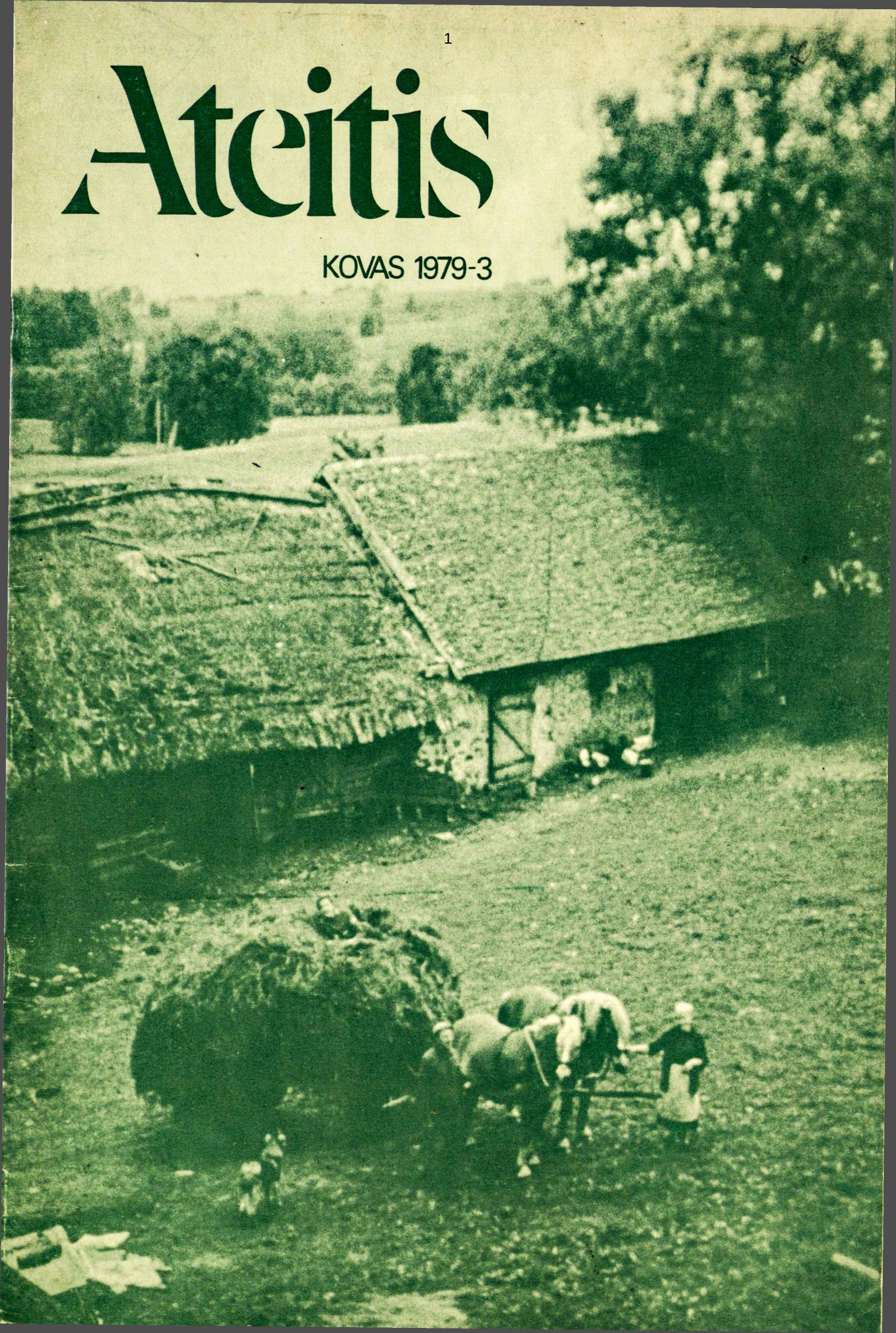

Ateitis

1979 KOVAS/MARCH VOL. LXIX NO. 3

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos-lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas.

O Sūduva! (eil.) — J. Karčiauskas 73
ANTAI... — K. Trimakas 74
Ar galimas nors pradinis dialogas su katalikais lenkais? — P. Razminas 76
Ko pageidaujame iš sendraugių — Redakcija 79
Jaunos Amerikos lietuvaitės įspūdžiai iš kelionės į Punksą — D. Sidrytė 80
Veidai ir Vaizdai iš Punsko (nuotraukos) A. Žygas 82
Kokia graži Punsko padangė („Aušra" 1973, Nr. 21(2) — A. Sliaužienė 84
Lietuvių visuomeninės kultūrinės draugijos pradžia („Varsnos", 1972, VII—VIII, Nr. 7—8) 86
Tautinė savigarba ir... kompleksai („Vingis", 1973 m. balandis) 87
Studentas „R" pasisako (iš „Varšuvos Lietuvio", 1977, Nr. 2(3) — R. 88
ATVIRAI: Nauji religiniai sąjūdžiai — Ar jų tarpe atsiras ir ateitininkija? — L. Sidrys 90
KNYGOS: Josemaria Escriva de Balaguero „Švento rožinio paslaptys" — vertimas 92
ATŽALOS: Ramuma (eil.) — J. Senda 98
Eilėraštis — Rūta 99
Piemenėlio giesmė (eil.) — L. Dudėnaitė 100
VEIKLA: 101
LAIŠKAI 103

Šį numerį redagavo Linas ir Rima Sidriai. Nuotraukos: iš Broniaus Kviklio archyvo 73, 76, 84, 85, 86), R. Sidrys (81), A. Žygas (82, 83), R. Sidrienė (98). Iliustracijos: R. Valiulytė 101.

Viršelio antraštė ir vinjetės dail. Vilijos Eivaitės.

Vyriausias redaktorius: kun. dr. Kęstutis Trimakas, 850 DesPlaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL. 60130, USA. Telef.: 312 366-2446.
Redaktoriai: Saulius Kuprys, dr. Arūnas Liulevičius, dr. Linas Sidrys ir Aldona Zailskaitė.
Redakcijos nariai: Jonas Kuprys (fotografija), Roma Olšauskaitė ir Rima Sidrienė.
Administratorius: Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA. Telef.: 312 434-2243.

Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 9.00 dol.; garbės prenumerata — 15.00 dol., susipažinimui — 7.00 dol.; kituose kraštuose — 7.00 dol., išskyrus Pietų Ameriką (5.00 dol.).

ATEITIS — a magazine published monthly, except July and August, by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 South Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA. Yearly subscription in the US and Canada $9.00. Single copy $1.00. Second Class postage paid at Chicago, Illinois.

O SŪDUVA!

O žeme mūs brangi,
Aplaistyta krauju.
To kraujo atrandi
Grumstelyje laukų.

Nuo lopšio jau dienų
Suaugom su tavim,
Kaip ąžuolai laukų
Šakomis ir šaknim.

Per šimtmečius audrų
Tu draskoma buvai.
Prikėlėme krauju —
Ir vėl mūsų likai.

Kaip motina tu mus
Vėl prie širdies glaudi,
Paklydusius vaikus
Suieškai ir randi.

O Sūduva miela,
Akelėm ežerų.
Kaip šlovinti tave,
Kai žodžių nerandu?

J. KARČIAUSKAS

Paimta iš „Aušros“ laikraščio, 1973, Nr. 19 Punskas, Lenkija.

LIETUVOS NACIONALINĖ MARIJAMPOLĖS BIBLIOTEKA

Antai...

LIETUVIAI: Lenkijos ribose

Punskas... Suvalkų trikampis... Lietuviai Lenkijoje... Anksčiau mažai mūsų dėmesy, paskutiniu laiku vis dažniau linksniuojami JAV ir Kanados lietuvių išeivių viešumoj ir spaudoj.

O tuo tarpu ten — Suvalkų trikampio žemėj nuo amžių sroveno ir tebesrovena lietuviškas gyvenimas nuo savo tautos kamieno siena atskirtos, bet gaivios, jos dalies. Kaimo žemėn atsirėmusi, įsitvirtinusi, neišraunama... Tik jaunimas, ieškąs tolimesnio išsilavinimo ir platesnių darbo galimybių kėlėsi kitur — dažnai Varšuvon, o paskui sklido: vieni, kreipdami žvilgsnį atgal į gimtinę, išliko ištikimi, kiti tolo...

Šį *Ateities* numerį dedikuojame dabartinės Lenkijos ribose gyvenantiems tautiečiams. Dedikuojame... Visų pirma, į juos atkreipiame savo visą dėmesį. Antra, stengiamės įžvelgti į jų padėtį, į jų rūpesčius... Trečia, ryžtamės jiems, kuo galime, padėti.

Pirmiausia, pastebime jųjų gilią patriotinę dvasią, gimtinės branginimą, dažnai išreikš;-tą eilėmis ir proza gimto krašto grožėjimąsi (žr. šiame numeryje rašinius „Kokia graži Punsko padangė" — iš *Aušros,* 1973, Nr. 21/2;o 1978 m. spalio *Ateity* spausdinome jaunuolio Algio „Punskas, mano gimtinė brangi").

O nelengvas buvo lietuvių gyvenimas nepriklausomoj Lenkijoj: ypač netoli Lietuvos pasienio jie patyrė tautiškumą gniuždančią priespaudą. Tik po II pasaulinio karo komunistinė lenkų valdžia leido mažumoms, taigi ir lietuviams, laisviau veikti. Pagaliau kai kurių teisių ir lengvatų patys lietuviai laimėjo savo darbštumu. „Mūsų vaivadijos spauda praturtėjo šiemet dar vienu kvartaliniu leidiniu — *Aušra.* Tas faktas, kad lietuvių kalba leidžiamas kvartalinis laikraštis buso spausdinamas Balstogėje, rodo, kaip aukštai yra vertinami lietuvių gyvenamojo regiono ekonominiai ir kultūriniai laimėjimai. Šie laimėjimai iš esmės priklauso geriems ir tvarkingiems ūkininkams, nors (nes? — K.T.) jie gerokai prašoka žemdirbystėje vaivadijos ribas.

„Seinų ir Suvalkų apskrityse gyvenantieji lietuviai per keleris pastaruosius metus įnešė nemažą indėlį, keliant savo apskričių, o tuo pačiu ir Balstogės vaivadijos ekonominį, visuomeninį ir kultūrinį aktyvumą... ir jų kūrybinės pastangos buvo tinkamai įvertintos... Seinų apskričiai buvo įteiktas LJDP Centro komiteto ir Ministrų Tarybos 'Garbės raštas' " (*Aušra,* 1973, nr. 21/2).

Bent keliolika tūkstančių dabartinės Lenkijos ribose gyvenančių lietuvių jungia gimtinė (apie 10 tūkstančių jų gyvena netoli Lietuvos pasienio), spauda ir Lietuvių Visuomeninė Kultūrinė Draugija, kuriai, 1976 m. duomenimis, priklausė 1507 nariai, susibūrę į 44 ratelius (žr. *Aušra,* 1976, nr. 4: 1972 m. narių buvo dar daugiau — 1718; žr. *Aušra,* 1973, nr. 19).

Tautiečius jungia ir jų pačių spauda. Ilgiausiai šviečia *Aušra,* LVKD centro valdybos organas, leidžiamas Seinuose, paskutiniu laiku pasirodąs 4 kartus per metus su 4000 tiražu. Švysteli kiti leidiniai: Varšuvoj 2000 egz. leistas Mokslo ir kultūros mėnraštis *Varsnos,* taip pat 2000 egz. Varšuvoj Sūduvių mokslo ir kultūros žodis *Vingis.* „Vidaus reikalams" leidžiamas Varšuvos LVKD skyriaus informacinis biuletenis *Varšuvos Lietuvis.* Į mūsų rankas patekę tų leidinių nepilni komplektai ar pavieniai numeriai byloja apie tenykščių tautiečių pastangas rištis su Lietuvos kamienu, su tauta ir tarp savęs.

Didieji lietuviai bei jų darbų reikšmė tautai nuolat užsimenami tenykštėj spaudoj: poetas Ad. Mickevičius (*Aušra,* 1973, nr. 21/2), lietuvių tautos atgimimo tėvas dr. J. Basanavičius (*Varšuvos Lietuvis,* 1977, nr.

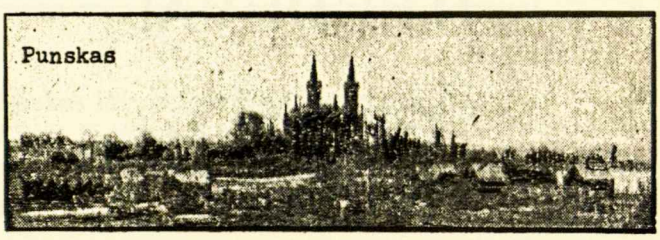

3), lietuvių dainų leidėjas L. G. Rėza (*Varšuvos Lietuvis,* 1977; nr. 2), 1930 m. sukilimo vadė E. Platerytė (*Varšuvos Lietuvis,* 1977, nr. 2), lenkų istoriko įvertintas istorikas Z. Ivinskis (*Varsnos,* 1972, nr. 5-6), menininkas K. M. Čiurlionis (*Aušra,* 1977, nr. 2), kompozitorius iš Seinų krašto Č. Sasnauskas, (*Varsnos,* 1972, nr. 9-10), rašyt. I. Simonaitytė (*Varšuvos Lietuvis,* 1977, nr. 2), Lietuvos grožiu žavėjęsis liaudies dail. Ant. Žmuidzinavičius (*Varšuvos Lietuvis,* 1977, nr. 1), knygnešys J. Bielinis (*Varšuvos Lietuvis,* 1978, nr. 1) ir kt.

Lietuvių švietimo, visuomeninės bei kultūrinės veiklos pirmieji svarbieji žingsniai aprašomi šiame *Ateities* numeryje perspausdinamose apžvalgose: „Lietuvių Visuomeninės Kultūrinės Draugijos pradžia" (iš *Varsnų,* 1972, nr. 7-8). Rūpesčiu ir atsakomybe palaikyti tautinius ryšius iš gimtinės išvy-

kusiųjų tarpe persisunkęs rašinys jauno lietuvio, pasirašiusiojo tik R. slapyvardžiu (šiame *Ateities* nr. perspausdintas iš *Varšuvos Lietuvis,* 1977, nr. 2).

Ne vienas iš užjūrio yra aplankęs Suvalkų trikampio tautiečius. Kiekvienas išsiveža stiprius įspūdžius. Tais įspūdžiais šiame *Ateities* numeryje su mumis dalinasi jaunosios kartos atstovai: Arvydas Žygas ir Daina Sidrytė.

SEINAI: Draudžiama lietuviškai

Jau kuris laikas Seinų padangę dengia tamsus debesis. Ypač nejauku, kad jis virš bažnyčios. Seinų mieste, kur gyventojų nemažą dalį sudaro lietuviai katalikai, lenkas vyskupas bazilikoj neleidžia Mišių, Vatikano II suvažiavimo nuostatais užtikrintų, gimtąja kalba, nors to pageidauja, prašo ir net reikalauja patys tikintieji.

Kurį laiką išeivijoj šis faktas lyg buvo nežinomas, lyg prisibijomas viešai minėti. Ledus pralaužė *Tėviškės Žiburiai* (1976 rugpj. 26) ir Ant. Laukaitis *Drauge* (1976 rugsėjo 11). Atsiliepė Lomžos vysk. Sosinovskis teigdamas, jog jis „ramus", kad lietuviai „patenkinamai aptarnaujami sielovada gimtąja kalba", ir prikišdamas *Tėviškės Žiburiams,* kad jie „nori išreikšti savo katalikiškumą šmeižtais" (*Tėviškės Žiburiai,* 976 spalio 23).

Suvalkų trikampio tikinčiųjų lietuvių vardu pasirašiusieji išsamiau nušvietė padėtį: nors didelis lietuvių katalikų skaičius prašo, vyskupas bazilijoje neleidžia Mišių lietuvių kalba. Raštas užbaigiamas: „Mes, tikintieji lietuviai, negalime tylėti. Mums daroma sunki moralinė ir fizinė skriauda. Mes norime, kad visa vieša pasaulio opinija žinotų, jog Suvalkijoje lietuviai yra pasiryžę ginti savo tikybos ir tautos reikalus. Pasiliksime tokiais, kokiais buvome nuo amžių — ištikimais Dievui ir Tautai" (*Tėviškės Žiburiai,* 1977 rugsėjo 8 ir 15).

Į tuos teisėtus reikalavimus iki šiol nebuvo atsižvelgta. Taip liudija rašyt. Kazys Alminas: bazilikoj neleidžiamos ne tik pamaldos, bet nei kiti sakramentai lietuvių kalba. Jo išvada: „Saujelė ūkininkų, gyvenančių Lenkijos šiauriniame pakraštyje, tampa simboliu to, kiek tolerantiška pajėgia būti Lenkijos katalikų Bažnyčia" (*Draugo* kultūr. priede, 1978 rugpj. 19).

Iš Australijos Suvalkus aplankęs Ant. Laukaitis skatino laisvuosius lietuvius rašyti laiškus Lomžos vyskupui ir prašyti, kad „jis leistų bent kartą savaitėje lietuviams turėti savo pamaldas Seinų Bazilikoje" (*Draugas,* 1976 rugsėjo 11).

Vysk. Sosinovskis turėjo pakankamai laiko padėtį atitaisyti. Prašymai į jį padėties nepakeičia. Gi Seinų klebonas Ragovskis „pabrėžė, kad neleisdamas lietuvių kalba ne tik mišių laikyti, bet nei šliūbo nei krikšto duoti Seinų bazilikoje, jis pildo Katalikų Bažnyčios valią... jis pabrėžė, kad tai ir popiežiaus valia" (K. Alminas, *Draugo* kultūr. priede, 1978 rugpj. 19).

Nelieka nieko kito daryti, kaip sužinoti, ar tai „popiežiaus valia". Anuo metu popiežius buvo italas Paulius VI, kuris šiuo metu gal ir karste neramiai guli, po mirties sužinojęs, kas jo vardu tuo metu buvo draudžiama. Gi šiuo metu popiežiumi yra Jonas Paulius II, tos pat tautybės, tik, atrodo, ne tos pačios dvarios, kaip Lomžos vyskupas. Kažin ką galvoja vysk. Sosinovskis, negalėdamas uždrausti savo tautiečiui popiežiui viešai savo kalboj prabilti lietuviškai ir kažin, ar jis prisitaiko

sau popiežiaus žodžius šiuo atveju, kai Jonas Paulius II savo vienoj pagrindinių kalbų teigė, kad taikai ir ramybei pasaulyje išlaikyti svarbiausia reikia gerbti žmogiškąsias teises?

Nieko nebelieka, kaip tik kreiptis į popiežių Joną Paulių II ir prašyti tą reikalą per objektyvius asmenis ištirti ir į lietuvių katalikų teisėtus reikalavimus atsižvelgti. *Ateities* redakcija tokį laišką Jonui Pauliui II jau parašė.

JAUNIMAS: Prieš kongresą — ne tiek entuziazmo

Girdisi balsų — ir jaunimo, ir su jaunimu dirbančiaisiais, kad IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresui ruošiantis jaunimas nerodo tokio entuziazmo, koks yra buvęs III Kongrese. Teigiama, kad anuomet jaunimas jautė *misiją* vykti padėti Pietų Amerikos lietuvių jaunimui. Prieškongresinius darbus ten vykdę, parsivežė *reikalo* idėją ir *entuziazmo* jausmą. Ta idėja ir tas jausmas plito į kongresą vykstančiųjų tarpe.

Sakoma, kad šiandien viso to nėra. Lietuviško jaunimo padėtis Europos kraštuose (ir ten, šiapus Geležinės uždangos, tegalima kalbėti apie Vokietiją ir Angliją) kažkodėl tokio reikalo idėjos nesukelia: Anglijoj jaunimo vos labai nežymūs pėdsakai; Vakarų Vokietijoj tik Vasario 16 gimnazija juos buria po vienu stogu; gimnaziją pabaigę, išsibarsto po visą kraštą. IV Kongreso ruošos našta ten guli vos ant kelių pečių (jų darbas didelis, o užnugario nėra). Taigi teigiama, kad bent Amerikos lietuvių jaunimas nerodo entuziazmo, nes nejaučia misijos — nėra kam padėti.

O vis dėlto ar čia nėra kažkur prarastas ar supainiotas tikrasis jaunimo kongreso tikslas? Juk pirmoj vietoj toks kongresas neruošiamas vietovės lietuvių jaunimo veiklai atgaivinti, bet viso pasaulio lietuvių jaunimo veiklos uždaviniams ir planams aptarti. Tiesa, paskutiniajam kongresui ir netrukus įvyksiančiajam buvo parinktos tokios vietovės, kur buvo tikimasi sustiprinti ten esančio jaunimo veiklą. Tačiau tas tikslas lėmė tik *vietos* pasirinkimą, ne paties Kongreso ruošimą.

Kongresai ruošiami pirmoj vietoj *pasaulio* lietuvių jaunimo reikalams aptarti. Žvelgiant į tokį tikslą, turėtų kilti ir *reikalo* suvokimas, ir *entuziazmo* jausmas spręsti *pasaulio* lietuvių jaunimo uždavinius.

Kęstutis Trimakas

Lenkijos ir Lietuvos delegacijos derybų metu Suvalkuose 1920.X.7. Kairėje (iš priekio į užpakalį) Lenkijos atstovai — Przemicki, pirm. J. Lukaszewicz, pulk. Mackiewicz, rotm. Roemer. Dešinėje Lietuvos delegatai — mjr. Al. Šumskis, Br. Balutis, gen. M. Katche, V. Čarneckis ir M. Biržiška. Tarp jų ir už stalo Anglijos ir JAV atstovai. Ant stalo stovi kryžius, sienoje J. Pilsudskio atvaizdas ir Lenkijos valstybinis ženklas. Kairėje laikrodis, rodąs sutarties pasirašymo valandą.

Ar galimas nors pradinis dialogas su katalikais lenkais?

Pranas Razminas

Redakcijos pastaba

Dienraščio Draugo Ateitininkų skyriuje Pranas Razminas rašė: „Katalikybei nykstant nyksta ir mūsų tautos viltis. Net mūsą nemėgstamų lenkų šiokia tokia laisvė remiasi tik ant katalikų pečių. Panašiai ir su mūsų tautos kova už laisvę...“

Ateities redakcija kreipėsi į Pr. Razminą, klausdama, ar lietuvių-lenkų santykiai, taip apibūdinti, derinasi su krikščioniškojo atsinaujinimo dvasia. Juk, kaip prof. Vytautas Vardys pastebėjo Ateitininkų kongrese Clevelande: „... Iš Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos ir iš kitos spaudos puslapių matyti, kad Lietuvos katalikiškasis elitas yra nugalėjęs mūsų tautiškumui dažnai charakteringą etninį siaurumą, kuris dar ir dabar pasireiškia tam tikra socialine izoliacija... Išeivijoje ne tik verta, bet ir būtina atkreipti dėmesį į šią naują tautinių santykių raidą. Laikas labai blaiviai — ir daug aktyviau — socializuotis su rusais, lenkais, su istoriškai pačiais problematiškiausiais kaimynais...“

„Esame audringoj jūroj — du ne vienodo pajėgumo skandinami laivai“.

Mano išsireiškimas „net mūsų nemėgstamų lenkų“ turi savo istorinę prasmę, kuri nuo netolimų praeities dienų nusitęsia į istorijos ūkanas, į praeities amžius. Apie tai kalbama jaunimui mokyklose, apie tai žino kiekvienas suaugęs taurus lietuvis. Nesu pasakęs, kad ir šiandieną jų nekenčiam ar juos keikiam, o tik prasitariau, kad lietuviai lenkų nemėgsta. Argi katalikui neleidžiama ko nors nemėgti? Visai neprasikalsdami savo katalikiškiems principams, mes daug ko nemėgstam. Ne visus vaikus tėvai lygiai myli, nors juos lygiai matina, auklėja ir globoja. Ir pačiam Kristui Jonas buvo mylimiausias apaštalas, kuris prie Kristaus krūtinės glaudė savo galvą. Jeigu lietuviai turi rimtų priežasčių nepasitikėti lenkais, tai iš to nepasitikėjimo kyla ir nemėgimas — nebūtinai nekentimas. Juk kiekvienas įtarimas gali būti nepasitikėjimo priežastimi. Reikia apgailestauti, kad net katalikiškosios tautos tarp savęs pjaunasi. Betgi lenkai per praėjusius šimtmečius ir dar taip nesenais laikais lietuviams yra tiek moralinės ir materialinės skriaudos pridarę, kad jų nemėgti negalėtų būti joks moralinis sąžinės apsunkinimas. Tik prisiminkim paskutiniuosius įvykius: Suvalkų sutarties sulaužymą ir Vilniaus užgrobimą, o kur paskutinieji Punsko lietuvių katalikų nusiskundimai. Negalima neprisiminti ir čia, laisvoj šaly, buvusius lenkų katalikų „pranašumus“ verčiant lietuvius katalikus melstis lenkiškai...

Aplamai imant, sunku nuspręsti, kaip kuris lietuvis neapkenčia lenkų. Kokios rūšies būtų toji neapykanta? Moralinė, politinė, tautinė, religinė neapykanta, atremta į praėjusius amžius, į dabartį, į ateitį, į tėvų žemės paveldėjimą... Iš tikrųjų visur čia suminėtuose dalykuose užkliūtumėm. Tik niekados negalvočiau, kad mūsų neapykanta lenkams būtų nuodėminga. Lietuviai bent jau lenkams niekados nekerštavo už daromas tautai skriaudas. Tad mums ir netenka apgailėti lenkams padarytų skriaudų. Mes visur lepsiškai nusileisdavom, kaip nusileidom dėl mums pakišto ultimatumo 1938 m.

Ar būtų reikalinga, kad lenkai šiandieną mūsų tautai didžiojo pavojaus metu atsiprašytų ir kad tik tada galėtumėm pradėti su jais dialogą, kad galėtumėm stoti į bendrą kovą „prieš ateistus ir pagonis“?

Rodos, jau ir dabar spaudoj pasigirsta balsų, kad su lenkais (esančiais tremty) reikėtų užmegzti politinį dialogą dėl savo tautos ir atkursimos valstybės saugesnės ateities, nors ji dar slėptųsi ir už daugelio dešimtmečių. Žinoma, nelengva būtų ir su lenkais katalikais pradėti krikščioniškai katalikišką dialogą ir dėl praeities išdaigų, ir dėl ateities netikrumo. Kaip suglaudinti buvusį praeity žiaurų neteisingumą su dabarties meile? Tai turėtų iškilti pačioj dialogo pradžioj. juk reikia mylėti ir priešus, bet tik ne liurbiška meile, kada jis ne tik tave skriaudžia, bet ir niekina. o tačiau rimtesnis dialogas yra ne tik galimas, bet ir būtinas. Mūsų katalikiškoji tauta ateistinių bangų be atoslūgio skandinama. Herojinė tikinčiųjų kova turi savo ribas. Ateizmo bangos pagrobia ir senimo, ir jaunimo. Ypač šis paskutnis gerokai retinamas. Tai galime lengvai pastebėti, skaitydami Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikas. Kiek išdavimų, kiek nuokrypų nuo katalikiškųjų principų. Apsigynimo linijos siaurėja, gynėjų gretos retėja. Leidžiamasi į katakombas, kurios turi ir teigiamų, ir neigiamų pusių. Šiaip ar taip, Lietuvos Katalikų Bažnyčios padangė nėra šviesi. Laimint ateizmui — laimi tuo pačiu ir komunizmas. Pralaimint ateizmui — siaurės ir komunizmo galia ir artės jo galas. Tad verta jungti ir glaudinti katalikiškųjų tautų jėgas prieš siaučiantį ateizmą. Ir vėl klausimas: Ar lietuvių ir lenkų katalikiškų tautų ateitis giedrėtų, praeities nesantaikas stumiant į užmarštį ir pradedant dialogą? Pagaliau kas tokį dialogą turėtų pradėti? Gal kas nors būtų renkamas šiam dialogui vadovauti? Tad kyla daugybė klausimų. Juk visi su visais nepradėsime pokalbio.

Klausimas, vedantis į abiejų tautų katalikų glaudesnį suartėjimą galbūt turėtų kilti iš abiejų tautų katalikų Bažnyčios hierarchų. Tačiau bent viešai tokie reiškiniai nežinomi. Tiesa, yra ir užsieny šių tautų katalikų hierarchų, tačiau jie neatstovauja savo paliktai šaliai, ir vargu ar jų balsas būtų išgirstas ir teigiamai įvertintas. Neperseniai per pokalbį su lenku sužinojau, kad jie taip pat laukia ark. Jurgį Matulaitį paskelbiant šventuoju ir ta intencija, savo klebono paraginti, meldžiasi. Meldžiasi už tą, kurio nekentė ir visokiais būdais skundė Romos kurijai. Viską

užmiršus, tai būtų puikus dvasinis ryšys, kurį galima plėsti į platumas ir į aukštumas. Pradėti pokalbį, mano supratimu, gali bet kuri šalis. Šiandieną tai būtų ne esminis reikalas. Užmirštini tie visokie buvę „pranašumai“ ir nesantaikos pradai. Esame audringoj jūroj du ne vienodo pajėgumo skandinami laivai. Stiprusis turi daugiau galimybių būti nepaskandintam, kai mažajam gresia sudužimas. Pagal jūrų įstatymą stiprusis turi pareigą gelbėti skęstantįjį, silpnąjį. Taigi pagal įstatymą, vieni turime teisę prašyti pagalbos, o kiti nuleisti pagalbos laivelius, ištiesti rankas. Šiandieną nemetas vieni kitiems priekaištauti bei priminėti padarytas skriaudas. Taip turėtų būti atskiram žmogaus gyvenime, taip turėtų būti ir valstybių bei tautų gyvenime.

Yra ir kita neužmirština auksinė proga. Šventoji dvasia, visų dangiškų malonių dalytoja, lėmė, kad paskutiniuoju popiežium buvo išrinktas lenkas — Jonas Paulius II. Jis yra tiek lenkų, tiek lietuvių katalikų popiežius. Šis Šventosios Dvasios lėmimas turėtų mums, katalikams, daug ką pasakyti. Lietuvos katalikai džiaugėsi, kad popiežium išrinktas lenkas. Tai teikia daugiau vilčių, kad ateistinis spaudimas į Lietuvos katalikus bent truputį sumažės. Jau pačiu jo išrinkimu atsivėrė Katalikų Bažnyčiai dar nepaliesti misijų plotai. jo žvilgsnis apims ne tik Vakarus, bet ir Rytus, kur labiausiai siautėja komunizmas ir ateizmas. Reikia tikėti, kad jis šių tautų katalikų grumtynes su ateizmu stipriau parems, negu tai buvo daryta anksčiau, nes jis verai pažįsta ateizmo bei komunizmo pabaisą ir jos siekius. Į jo kvietimą ir teikiamą dvasinę paramą daugumas Lietuvos katalikų visa širdimi atsilieptų. Jie nedrebėtų iš baimės ir netikrumo, nes beveik jie nebeturi ko prarasti, o katakombinis gyvenimas jiems jau nebenaujiena. Žinoma, prieš tą žygį ir pats popiežius turėtų daug klausimų išspręsti ir sutiktų kliūčių nugalėti. Tačiau laikas jau ir dabar bėga. Ne vienam popiežiui neteko valdyti Bažnyčios visą šimtmetį. O kas po jo ateis, niekas nežino, tik viena Šventoji Dvasia.

Taip pat niekas negali žinoti iš kurios tautos kitas popiežius atsisės į Apaštalų Sostą. Mylėdami visa širdimi savo gimtąją žemę ir visokeriopai niekinamą tautą, mes, katalikai, negalime neieškoti kelių jai padėti ir sumažinti jos didį vargą, tokį dar nepatirtą nuo amžių. O šis žingsnis ne tik mums galimas, bet ir privalomas. Tačiau nieko neveikti, o tik dejuoti, būtų neužmirštamas prasikaltimas ne tik katalikiškiems principams, bet ir savo kraujo brolių pagalbos šauksmui. Svarstykim ir veikim. Pradinis dialogas su lenkais yra galimas. Ypač čia tiktų pradėti katalikiškajam jaunimui, kurio balso visi mieliau išklauso. Dar ir dėl to, kad jis mažiau suskilęs, negu vyresnieji. Šiuo nesirengiama spręsti kitų tarpvalstybinių problemų, kaip teritorinių ginčų bei kitų buvusių ir esamų negerovių.

Tad sąmoningai buvo šių minčių pradžioj pacituota prof. Vytautas Vardys, kad „Laikas labai blaiviai — ir daug aktyviau — socializuotis... su istoriškai pačiais problematiškiausiais kaimynais...“ Arba: „Lietuvos katalikiškasis elitas yra nugalėjęs mūsų tautiškumui dažnai charakteringą etninį siaurumą“.

Galbūt atsiras ir tokių, kurie piestu stos prieš šias pareikštas mintis. Šios mintys nėra minioms elektrizuoti, bet blaiviai svarstyti. Sąmoningas lietuvis katalikas neturėtų lengvai ranka numoti į šias pareikštas mintis. Laukiama ir kitų pasisakymų.

Draugas: 1979 sausio 27

LENKIJOS KOMITETO PAREIŠKIMAS LIETUVAI

Norvegijoje susikūręs pagalbos Lenkijai komitetas praneša, kad lapkričio dvidešimt penktą Sąjudis žmogaus teisėms ir orumui ginti Lenkijoje paskelbė deklaraciją Lietuvos žmonėms.

Štai tos deklaracijos tekstas, išverstas į lietuvių kalbą:

„Mes, pasirašiusieji sąjūdžio žmogaus teisėms ir orumui ginti Lenkijoje nariai, reiškiame pilną solidarumą ir gilią pagarbą mūsų broliams lietuviams, kurie daug metų ištikimai išlaiko klusnumą Dievui ir tėvynei. Ypač pagarbą reiškiame neseniai susikūrusiam katalikų komitetui tikinčiųjų teisėms ginti.

Dėl mūsų istorinės draugystės ir tradicijų mes esame įsitikinę, kad klestės savitarpio pastangos, siekiant pagarbos žmogaus teisėms ir kad bažnyčia mūsų kraštuose bus skambaus ir gyvo tikėjimo išpažinimo Bažnyčia“.

Seka 20 žmonių parašai

Ko pageidaujame iš sendraugių

Ateities žurnalas nenusikalsta savo pavadinimui. Jos aštuonių asmenų redakcijos kolektyvas yra kone pats jauniausias iš visų leidžiamų lietuviškų žurnalų tėvynėje ir išeivijoje; amžiaus vidurkis tesiekia vos 32 metus. Todėl joks kitas žurnalas neturi tiek ryšių su visu lietuvišku jaunimu. Pasitaiko, kad net du trečdaliai **Ateities** straipsnių bei skyrių yra parašyti arba suredaguoti paties jaunimo, t.y. trisdešimt metų amžiaus ar mažiau.

Ateitis sąmoningai bando patraukti viso lietuviško jaunimo dėmesį. Stengiamės, kad uždari jauni akademikai, užsiėmę studentai, išdykę moksleiviai, kurie visai lietuviška spauda nesidomi, bent šio žurnalo puslapius perverstų, į savo draugų nuotraukas pažvelgtų.

Toliau stengiamasi, kad, pažvelgę į nuotraukas, imtųsi skaityti, kad jau skaitantys imtųsi rašyti, kad rašantys įsijungtų į tyrinėjimo bei veiklos darbus; kad būtų pasiruošę vadovauti visai lietuviškajai visuomenei ir visą visuomenę kelti.

Lietuviškame darbe tam tikri rezultatai jau aiškūs. Šio mėnesio vienas redaktorius net nėra lankęs lietuviškos mokyklos; darbą išmoko bedirbdamas. Vyresniosios kartos pavaduotojai jau reiškiasi **Ateities** puslapiuose.

Tačiau pasigendame Sendraugių paramos. 1979 metais norėtume padidinti tiražą dar šimtu egzempliorių. Ar tėvai negalėtų užsiprenumeruoti Ateities savo vaikams, gyvenantiems universitetuose? Tokiu būdu **Ateitis** būtų jiems lengviau prieinama, ir dažniau paskaitoma.

1978 m. rugsėjo mėn. (Ar pasitenkinti savanoriais?) ir 1978 m. gruodžio mėn. (Tikslus ateitininkiškojo inteligentiškumo puoselėjimas) **Ateityje** buvo pasiūlyta, kad sendraugių skyriai sudarytų stipendijas jaunų akademikų lietuviškiems moksliniams darbams paremti. Užbaigti moksliniai darbai būtų **Ateities** žurnale spausdinami. Mokslinių studijų kaip tik būtina, jeigu norime, kad akademiškas jaunimas eitų pirmyn ateitininkišku keliu.

Redakcija

JAUNOS AMERIKOS LIETUVAITĖS ĮSPŪDŽIAI IŠ KELIONĖS Į PUNSKĄ

DAINA SIDRYTĖ

Kontrolė piktai pamojo tolyn, ir pagaliau mes įvažiavom į Lenkiją. Dabar kelionės tikslas netrukus būtų pasiektas. Aš kartu su tėveliu ir sesute važiavau į Kuznicos traukinio stotį sutikti mamytę ir sesutę, grįžtančias iš Lietuvos. Pakeliui žadėjom apsistoti Punske. Buvo 1974 metų vasara. Tai mano pirmas kartas Lenkijoj: naujas kraštas, nauji įspūdžiai. Ligi šiol mano susidariusi nuomonė apie Lenkiją buvo spalvota, iš draugų girdėtų „Polack jokes", tai aš nustebau pamačius lenkus. Jie buvo gražūs žmonės, mažai skiriantys išvaizda nuo vokiečių ir olandų, kurių kraštus mes neseniai buvom aplankę. Dar daugiau nustebau pamačius gražią gamtą. Čia pieva siūbavo ir lankstėsi lyg būtų sujungta su vėjo švelniu dainavimu. Saulės spinduliai glostė žemę savo šiluma ir žemei ištroškus gaivinantis krito lietus, palikdamas spalvomis sprogstančią vaivorykštę atminimui.

Kelionei tėvelis išnuomojo VW camperį. Kadangi buvo daug vietos, mes dažnai pavežėdavom „hitchhikers". Vieną lietingą dieną, matydami nuliūdusį kareivį šalia kelio ir nykštį iškėlusį, mes jo pasigailėjom. Vos nespėjom sustoti, kai penki kareiviukai linksmai išlindo iš krūmų ir įsigrūdo į mūsų kemperį. Mes labai nustebom, bet jie taip patogiai įsitaisė, kad nieko kito neliko, kaip važiuoti toliau. Jie parodė mums „trumpesnį" kelią ir, išsukę iš pagrindinio kelio, mes atsiradom siauroj, akmenuotoj gatvėj. Lenkų kareiviai tuo tarpu buvo atsisėdę ant mūsų braškių, sutrynė jas, baigė išgerti indams plauti vandenį ir bandė perskaityti sesutės dienoraštį. Nebuvo liūdna su jais atsisveikinti.

Pakeliui į Punską mes pravažiuodavom daug kaimukų ir žmonės vis stebėjosi mūsų kemperiu. Visur, kur mes važiuodavom, jų galvos sukosi, pirštai sekė, ir žmonės juokėsi. Jiems tokia mašina buvo naujiena. O man buvo naujas jausmas būti taip stebima. Tačiau tas jausmas pasikeitė į baimę vieną popietę, kai sesutė ir aš sėdėjom kempery ir laukėm tėvo. Staiga atbėgo kone šimtas vaikučių ir pradėjo stumdyti ir kratyti mūsų mašiną. Jiems buvo kaip koks nors savotiškas žaislas. Aš bijojau, kad mes neapsiverstumėm, bet kaip tik laiku ponia atėjo, šaukianti magiškus lenkiškus žodžius, ir vaikai išsiskirstė. Mes buvom išgelbėti!

Pagaliau, po nuotykingos kelionės, pasiekėm Punską. Buvo juodas vakaras; ką tik praėjusi audra nutraukė visą elektrą. Kapelionas mus šiltai priėmė. Netrukus mes valgėm skanią vakarienę, apšviestą žvakėm. Aš jaučiausi lyg kitam pasauly. Šitas jausmas sustiprėjo, kai sužinojau, iš kur mūsų mėsa atsirado. Kapelionas aiškino, kad anksčiau tą dieną jis netyčia užvažiavo ant kiškio. Užuot palikęs ant kelio gulėti, kiškis atsirado ant mūsų vakarienės stalo!

Viešėdama Punske, aš gyvenau senovę prisimenančiame kaime. Susiekimo priemonė čia dar buvo vežimas traukiamas arkliu, mašinų nesimatė. Vaikai sveikinosi: „Garbė Kristui". Gyvenimas buvo lėtesnis, gyventojai paprastesni. Punskiečių draugiškumas ir vaišingumas paliko man stiprų įspūdį. Vieną „svorio pridedamą" dieną mes aplankėm šeimą, su kurios dukteria aš susirašinėjau. Dar nepraėjo nei penkios minutės, kai skanus maisto kvapas ragino mus sėsti prie pietų. Valgomojo stalas linko nuo tiek daug patiekalų, bet neilgai. Greitai stalas vėl tuščias stovėjo. Po malonaus pasisvečiavimo šeimininkas mus nuvežė pas kitus draugus. Buvo linksma kelionė tarp šieno ir antklodžių. Du simpatiški arkliukai mūsų vežimą sparčiai tempė. Kai atvykom, mus sutiko kaip ilgai nematytus šeimos narius. Ir vėl įvykiai pasikartojo; tik įėjom pro duris, kai pilnas stalas prikrautas maisto laukė mūsų. Šį kartą ne tik stalas, bet ir kėdės buvo pritrauktos ir užkrautos skanumynais!

Punsko tikra esmė man išryškėjo vieną sekmadienį. Mums puikiai pasitaikė, nes buvo Žolinė — Marijos į dangų paėmimo šventė. Tą dieną visas Punsko kaimukas ištuštėjo ir atėjo į bažnyčią. Po šv. Mišių, kunigas išlydėjo parapiją į lauką iškilmingoj procesijoj. Lėtai apėjom bažnyčią, ir, kol kunigas laimino žemę, aš įsigilinau į žmonių veidus. Visi turėjo tam tikrą panašumą — visų raudoni žandai; sveiki, švieži, kaimiški veidai. Matėsi, kad turi ryšį su žeme. Bvo ir skirtumų: seni ir raukšlėti, jauni ir švelnūs, liūdni ir linksmi, bet vienas panašumas rišo juos visus — kiekvieno tikintis veidas. Čia buvo tikri lietuviai; taip arti prie tėvynės, bet ir taip toli. Iš jų aš išmokau, ko visos istorijos knygos negalėjo manęs išmokyti: lietuvių reikšmę ir kilmę.

Laikas greit prabėgo, ir atėjo diena keliauti toliau. Išvažiuodama iš Punsko, aš buvau turtingesnė, nes aš išvežiau iš Punsko tikrą brangenybę — gilesnį supratimą lietuvio ir jo praeities.

Autorė su mama, sesutėm ir punskiečiu. „Viešėdama Punske, aš gyvenau senovę prisimenančiame kaime... Gyvenimas buvo lėtesnis, gyventojai paprastesni“.

„Pagaliau, po nuotykingos kelionės, pasiekėm Punską... Kapelionas mus šiltai priėmė“.

VEIDAI IR VAIZDAI IŠ PUNSKO

Nuotraukos: Arvydo Žygo

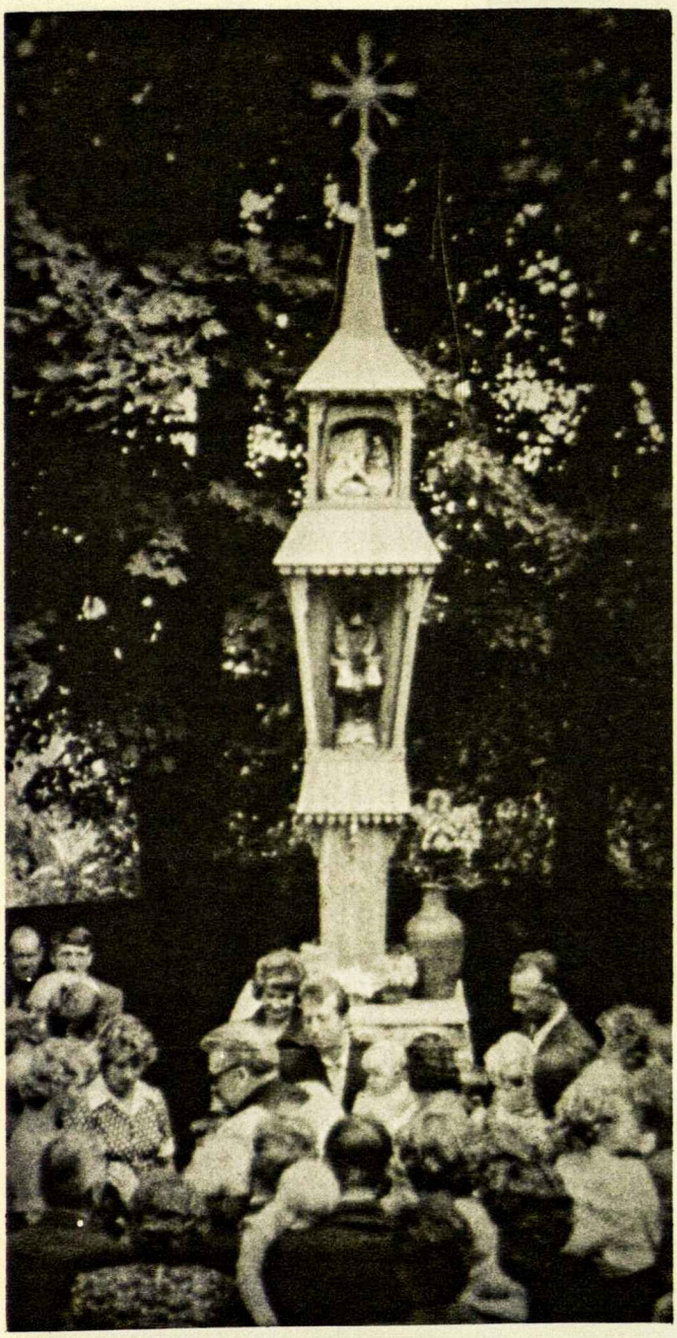

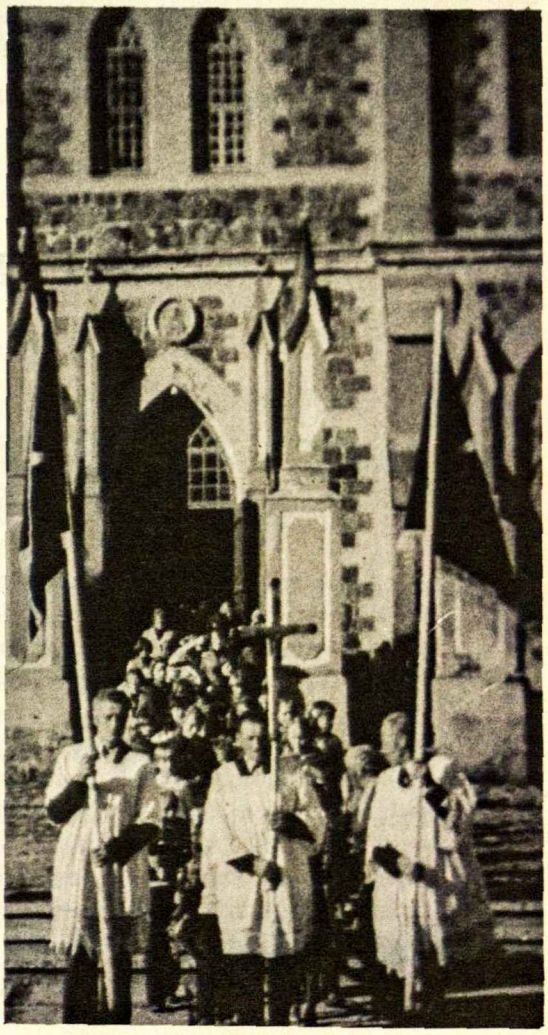

Punsko bažnyčia iš šono nuo ežero, tik krantas apaugęs matyti nendrėmis.

KOKIA GRAŽI PUNSKO PADANGĖ

„Aušra“, 1973, Nr. 21/2

Kai tylus vakaras ateina
Ir Punsko bokštuos suskamba varpai,
Ežero karklynuos lakštingala gieda:
— Kaip gražu čia ir miela, — širdyje pasakai...

Jau iš toli matyti du aukšti gotiški bažnyčios bokštai. Punsko miestelis gyventojų ir namų skaičiumi yra nedidelis. Paskutiniu laiku daug pastatyta naujų namų. Yra čia lietuvių kultūros namai, lietuvių gimnazija, paštas, valsčius, sveikatos punktas, vaistinė, veterinarija ir keletas krautuvių, — bemaž viskas, kas žmogui reikalingiausia. Punsko gražiausia vieta — tai nedidelis ežeras, aukštais krantais, vietomis medžiais, krūmokšniais ir nendrėmis apaugęs. Ant vieno kranto, medžių žalumoje, stovi bažnyčia, pastaruoju laiku gražiai, rūpestingai išremontuota. Nuo bažnyčios į vakarų pusę — gražus kalnelis, Gurnaslionsku vadinamas. Čia daug visokiausių medžių, o ypač liepų, ir puikus vaizdas į ežerą, todėl žmonės mėgsta čia pasivaikščioti. Atmenu, kai dar prieš 1939 metų karą sugrįžusi moksleivija vasaros atostogų, dažnai vakarais plaukiodavo valtelėmis po ežerą, skambindavo gitara, dainuodavo; besileidžianti saulė raudonais spinduliais nušviesdavo bažnyčios bokštus, ežero krūmokšniuose lakštingala suokdavo, o viskas sudarydavo tokią nepaprastą vakaro harmoniją... vaikštinėjantys čia karininkai su žmonomis kartodavo: „Ach, koks. gražus šis kalniukas! Tai poetiška!“

Smalininkų apylinkės ežerų vaizdas.

Dabar moksleivija, jaunimas bei vyresnieji gamtos grožiu taip žavėtis nemoka. Amžinai bėga, skuba. Nuo gamtos jie labai nutolo.

Taigi dabar nors trumpam sugrįžkime ir gražią, saulėtą vasaros dieną nueikime Punsko ežero pakrantėmis po Agurkio kraštu (taip nuo seniai vadinamas) ir pasilypėkime į krantą. Prieš akis atsiveria puikus vaizdas: ramus ežero paviršus, po jį plaukioja keletas valtelių, laukinės antys, gulbės. Visas žalias kalnelis su bokštais atsispindi vandens veidrodyje.

Kiek toliau — miestelio namai, o už jų — įvairių javų laukai ir tamsi miško juosta — Giluišgirė su garsiu Barsukalniu, pilnu aviečių ir kelmučių. Už miško — Lietuva.

Ir taip, kurią pusę nepažvelgsi, akį vilioja ir širdį žavi kalnai, kalneliai, laukų platybės, pilnos įvairiausių javų, rugiagėlių, ramunių...

Ir tų nuostabių gamtovaizdžių sužavėtas drauge su Maironiu šauki: „Graži tu mano, brangi Tėvyne"... Taip norėtųsi, kad visas pasaulis matytų tą grožį, kuris žmogaus širdyje sukelia didelės meilės jausmus savo kraštui ir visiems žmonėms.

Nuoširdžiai patariu apkeliauti Punsko apylinkę, užlipti ant kiekvieno kalnelio ir apsidairyti aplink, o tikrai būsite patenkinti. Rasite čia dalytę Vygrų ir Karpatų. Šlamės čia jums auksinės liepos ir verkšlens balti beržai, o seną pasaką oš miškų eglės ir pušys... Išgirsite čia vakaro tyloje lakštingalos giesmę ir skambią lietuvišką dainą, kuri jūsų sielose paliks gilius pėdsakus.

Angelė Šliaužienė

Punskas, 1972 metų vasara.

LIETUVIŲ VISUOMENINĖS KULTŪRINĖS DRAUGIJOS PRADŽIA

Rugiapiūtė Agurkių kaime 1964 m., Punsko parapijoje.

Varsnos, 1972, VII—VIII, Nr. 7—8

Lenkijoje dabar gyvena apie keliolika tūkstančių lietuvių, iš jų apie 10 tūkstančių Seinų ir Suvalkų apskrityse. Daug lietuvių yra išsisklaidę po visą Lenkiją.

Prieškarinė Lenkija nesirūpino Suvalkijos ekonominio ir kultūrinio gyvenimo vystymusi; maža to, Seinų ir Suvalkų kraštas buvo labiausiai nuskuręs buržuazinės lenkijos regionas. Šio krašto lietuvių kultūrinis gyvenimas buvo valdžios neremiamas, sanacinė valdžia faktiškai trukdė plėstis bent kokiam lietuvių kultūriniam bei švietimo darbui. Užtenka paminėti, kad tarpkario laikotarpyje dabartinėse Seinų ir Suvalkų lietuvių gyvenamose srityse visų lietuvių tarpe buvo vienas žmogus su aukštu bei apie 20 asmenų su viduriniu ir nepilnu viduriniu išsilavinimu. Be to, šie asmenys nebuvo niekur mokamai įdarbinti, nors buvo didelis žmonių trūkumas su bent nepilnu viduriniu išsilavinimu.

Pagrindinai pasikeitė lietuvių ir lenkų tautų ekonominė padėtis, įsikūrus Lenkijos Liaudies Respublikai. Lenkijos Liaudies Respublikos Konstitucija pilnai užtikrina tautinėms mažumoms, jų tarpe ir lietuviams, politines, ekonomines, kultūrines ir socialines teises. Susidarė galimybės vystyti Lenkijos lietuvių ypač kultūrinį ir švietimo darbą... 1951 metų birželio 1 dieną buvusioje Suvalkų apskrityje, Oškinių kaime, įvyko pirmas pokario metais lietuviškas kaimo saviveiklininkų (vadovas Juozas Maksimavičius) pasirodymas. Tai buvo didelis Suvalkijos krašto lietuvių kultūrinio gyvenimo įvykis. Šio krašto žmonės aktyviau pradėjo įsijungti į visuomeninę-kultūrinę lietuvių veiklą. 1951 metais gruodžio mėn. Varšuvoje, Miedzešine, Suvalkų švietimo skyriaus rūpesčiu įvyko lietuvių kalbos kursai. Šio kurso dalyviai, nors gana įvairaus išsilavinimo lygio, su didžiule aistra pradėjo mokyti mokyklose vaikus lietuvių kalbos.

1956 metais atidaroma Lietuvių Kultūros Namai Punske, kurie ir dabar yra viena iš didesnių Seinų apskrityje kultūrinių įstaigų.

Subrendo reikalas įkurti ir Lietuvių Visuomeninę-Kultūrinę Draugiją, kuri globotų ir švietimo veiklą. Lenkijos lietuviai aktyvistai, daugiausia Punsko krašto veikėjai, 1956 metais sudarė Organizacinį Komitetą, kurio pirmininku buvo Juozas Maksimavičius iš Oškinių kaimo. Šis organizacinis komitetas rūpinosi organizaciniais Lietuvių Vsiuomeninės-Kultūros Draugijos įkūrimo reikalais. Minėtas Komitetas buvo vana gausingas, 15 narių...

1957 metų kovo 30 dieną Punsko kino salėj „Postęp" įvyko I Lenkijos lietuvių Visuomeninės Kultūros Draugijos Suvažiavimas. Suvažiavime dalyvavo daugiau kaip 120 delegatų iš visos Lenkijos, o ypač iš Suvalkijos. Suvažiavimui pirmininkavo Juozas Maksimavičius. Buvo tai puiki šventė, kuri sukėlė be galo didžiulį susidomėjimą ypač Punsko krašto lietuvių tarpe, buvo tai didžiausias, masiškiausias ir emocingiausias lietuvių kultūrinis įvykis pokario metais. suvažiavimo metu buvo nagrinėta daug įvairių problemų, ypač daug vietos skirta lietuviškų mokyklų organizavimo ir plėtimo reikalams. suvažiavimas pasisakė už laikraščio leidimą lietuvių kalba. be to, pasisakyta už dar glaudesnį lietuvių ir penkų tautų suartėjimą bei draugystę.

Šiais jubiliejiniais metais, t.y. 1972 metų sausio 9 d. įvyko jau VI-asis LVKD Suvažiavimas, o narių yra viso 1750. Reikia tikėtis, kad antrame draugijos gyvavimo 15-metyje bus pasiekta dar svaresnių paimėjimų, kad į lietuvišką veiklą įsijungs daugiau jaunimo.

SIGITAS KRAKAUSKAS.

„Vingis“, 1973 m. balandis, vedamasis
Sūduvių mokslo ir kultūros žodis

TAUTINĖ SAVIGARBA IR... KOMPLEKSAI

„Viena svarbiausių mūsų ligų — tautinės savigarbos stoka... Tai tarytum vėžys, ėdantis mūsų visuomenę“.

Mūsų visuomenėj galima rasti tam tikrų teigiamų ir neigiamų reiškinių. Jų priežastys glūdi žmonių charaktery, tautos istorijoj, o dalinai ir dabartinio gyvenimo sąlygose.

Savo geras savybes mes visi daugiau ar mažiau suvokiame — esame darbštūs, kantrūs, ištvermingi, palyginamai kuklūs. Jaučiama tačiau mūsuose ir visokių negerovių, nesėkmių, tylaus nepasitenkinimo ir susi-rūpinimo. Tenka susimąstyti, kodėl ligi šiol tokie kuklūs mūsų inteligentų kadrai, kodėl nemokame gerai savo gimtosios kalbos ar nenorime kalbėti lietuviškai, kodėl mūsų kaimo žmonės, ypač jaunimas, danginasi svetur, nors ir ten reikia sunkiai dirbti? Kyla labai daug klausimų. Visi jie savo esme liečia mūsų visuomeninio gyvenimo pagrindus ir rodo, kad nesame vieningą ir susi-pratusi mūsų tautos dalelė, kad turime daug ko dar pasimokyti ir suprasti.

Viena svarbiausių mūsų ligų — tautinės savigarbos stoka. Iš jos iškyla ir kitos negerovės. Tai tarytum vėžys, ėdantis mūsų visuomenęų Nekaltinkime perdaug dėl šito nei lenkų dvasininkijos, kuri mūsų atžvilgiu nepasikeitė nuo amžių, nei kitų veiksnių. Kaltė glūdi mumyse, mūsų laikysenoj. Mes nežinome savo istorijos ir nesuvokiame mūsų tautinės kultūros vertės. Tvarkydami savo asmenišką gyvenimą, dažniausiai visai nesiskaitome su mūsų visuomenės tradicijomis ir nusistatymu. Nejaučiame stipresnių su ja ryšių, nejaučiame jai ir pareigų. Bet mes nejaučiame pareigų jokiai visuomenei. Atrodo, esame nustoję tos svarbios žmogiškumo savybės — nuoširdžiai gerbti ir mylėti. Visų pirma žiūrime, kas geriau apsimoka. Netikime tautinės idėjos verte, bet netikime ir savo verte. Kaip gali jaustis, pvz., baigęs aukštąjį mokslą inžinierius, kuris per daugelį metų neišdrįso savo žmonai pasisakyti lietuvis esąs!? Jis tarytum slepia nuo jos kažkokią savo įgimtą ydą, bijo, lyg piktadarys, kad nepaaiškėtų jo „nusikaltimas“. Ar galima tokį žmogų gerbti, jei jis pats save laiko menkaverčiu? kiekvienoj tautoj pasitaiko renegatų, ypač kai tauta silpnesnė ar mažesnė, tačiau jie susilaukia dažniausiai iš savųjų pasmerkimo, o iš svetimųjų — paniekos...

Mūsų visuomenę jungia bendra gimtoji kalba, papročiai, kultūra, o dažnai net gimi-nystės ryšiai. Atrodo, visi jaučiamės lietuviai, bet iš tikrųjų daugeliui mūsų trūksta tautinės sąmonės, ir čia, atrodo, glūdi svarbiausia mūsų kompleksų priežastis. Kai kurie mūsų žmonės, atsiradę tarp kitataučių, bijo būti išjuokti, todėl nekalba lietuviškai, nors ir lenkų kalbą silpnai moka. Kiti — gabūs ir energingi — stato miestuose namus, turi pelningas tarnybas, ir vienintelis jų gyvenimo tikslas — pinigas. Sunku ten būtų rasti aukštos moralės, visuomeniškų idėjų. Civilizaciją jie pasisavina paviršutiniškai, bet kultūros savo nepagilina; priešingai — persiima tam tikru miesčioniškų snobizmu, sustiprėja ten jų beatodairiškumas artimiesiems ir tautiniai kompleksai. Jų vaikai tikrai jau nebemokės lietuviškai ir gal net neprisipažins, kad yra kilę iš lietuvių. Ir dar viena grupė, ne taip gausinga, bet svarbiausia — mūsų jaunieji inteligentai. kokių gilių ir stiprių kompleksų turi būti paveiktas žmogus, jei vos po kelių metų studijų nutraukia visus ryšius su savo visuomene. Kur slypi tų kompleksų šaltinis? Ir čia, atrodo, surandame siūlo galą. Juk žmogaus psichikos pagrindai susiformuoja dar vaikystėje, gimtųjų namų poveikyje, gimtojoj aplinkoj. Tai mūsų mieliems tėveliams ir mamytėms miesto „ponų“ gyvenimas atrodo aukščiausias idealas. Tai į mūsų kaimą atvažiuoja kartais sumiesčionėję giminės su savo vaikais, nemokančiais lietuvių kalbos. Jie savo rūpesčius ir vargus palieka namuose, o čia, šventiškai apsirengę ir išsipustę, demonstruoja savo tariamą pranašumą. (Galbūt užtat gauna skilandžių ir sūrių namo nusivežti). Ar papasakoja apie sunkų darbą didmiesčių fabrikuose ar anglies kasyklose? Turbūt ne.

Būdinga, kad mūsų nutautėję inteligentai daugiausia yra kilę iš šeimų, kurios nesugeba tvarkyti savo ūkių ir aplamai atsilikusios kultūroje. Tautinė savigarba yra ir bendros žmogaus kultūros požymis. Žmogus, sąmoningai mylintis savo tautą, žino jos praeitį, supranta savo visuomenės problemas ir noriai prisideda prie visuomeniško darbo. Jis gerbia kitataučius ir pats yra gerbiamas. būdamas tuo, kuo turi būti, jis yra laisvas, nepergyvena nervų įtampos, nesibijo, kad jį kas „iššifruos“ pavadindamas lietuviu.

Mūsų inteligentams nėra kito kelio, kaip tautine prasme būti patys sau. Socialistinėje santvarkoje dar niekam nepritrūko duonos ir darbo, ir niekas nebuvo atleistas iš tarnybos dėl lietuviškumo. Tinkamas pasirengimas profesijai ir sąžiningas darbas yra geresnis kelias į avansą, negu negarbingas ir nešvarus įsipirkimas nuslepiant savo tautybę. Turime vieni kitiems padėti kaip nors pralaužti mūsų kompleksus. Mums būtina tampriau susimobilizuoti visuomeniniam darbui, ypač keliant mūsų kaimą. Dabartiniu metu mūsų kultūrinė veikla tęsia dar senas kelių kartų tradicijas. Sąlygas tačiau šiai veiklai sudarė mums naujos socialistinės santvarkos pagrindai, ir mes galime veikti tik į tuos pagrindus stipriai atsirėmę. Iš vienos pusės šviečia mums mūsų tautos pavyzdžiai Tarybų Sąjungoj, o iš kitos pusės — Lenkijos Liaudies Respublikoj sudarytos tautinių mažumų kultūrinei veiklai plėsti galimybės. ataigi tam tikrose ribose, atrodo, gana platus horizontas. Belieka tik smagiai įsibėgėti. Bet štai čia pat ir užkliūvame už mūsų pačų svetimais batais ar vyžom apautų kojų.

Iš „Varšuvos Lietuvio“, 1977, Nr. 2(3)

STUDENTAS „R“ PASISAKO

„Spėjome prisitaikyti prie naujų miestietiškų sąlygų... bet iš tikrųjų tam dideliam draugų būry esame labai vieniši...“

Aš — vienas iš mūsų — iš jaunimo ir aš toks kaip visi, su gerais darbais ir ydom, ir tai, ką čia noriu pasakyti, bus ne apie „jus“, o apie „mus“. O kalbėti šį kartą žadu ne apie tai, kiek gero padaryta, kas nuveikta — apie tai visi kalba. Mumyse dar daug kas netobula, daug reikėtų pakeisti, pagerinti. Visi tai matome ir suprantame, tik ligi šiol nieks to neišsakė žodžiais. Pabandysiu aš...

Nežinau, kaip tai atsitiko, kad mums išėjus iš vienos mokyklos, o neretai iš vienos klasės ar net vieno suolo, staiga nutrūko visi ryšiai, ir kiekvienas nuėjome savo keliu... Jau niekada nebūsime viena klase — tik ar būtini tie klasės rėmeliai, kad ir toliau būtume artimais bičiuliais, viena draugiška šeima? O mūsų tarpusavio ryšiai yra labai silpni. Kartais net nežinome, kur kuris gyvename, pas daugelį nė karto nebuvome. Nežinome — sveikas draugas, serga, ar gal ištiko jį kitokia nelaimė. Iš vienos pusės, mes per mažai juo domimės, iš kitos — jis nepasitiki mumis ir ne pas mus ieško pagalbos (o ne vienam ji reikalinga!). O atrodytų, kad pirmiausia apie tai turėtų žinoti „savi“. Tačiau...

Kaip jau seniai praktika parodė, mes puikiausiai apsieiname viens be kito. Spėjome prisitaikyti prie naujų miestietiškų sąlygų, surandame kiekvienas sau nuosavą mažą pasaulį, savo draugus, užsiėmimus, nesijaučiam vieniši, ir nėra mums bloga... Bet iš tikrųjų tam dideliam draugų būry esame labai vieniši — kiekvienas pats su savim, su savo bėdom ir nelaimėm, su laimėjimais ir džiaugsmais, užsidarę, užsisklendę...

Iš smulkmenų darome didžiausias paslaptis. Taip dažnai girdisi: „Aš tau turiu žodį... “, „galima tave minutėlei...“. Kodėl ne visiems tas žodis? Kodėl tik minutėlei mes reikalingi vieni kitiems? kodėl ne visam vakarui, visai savaitei, mėnesiui?

Jau nuo seniai taip yra. Yra, ir nieks tuo nesistebi, tik ar jau būtinai taip, ar negalima nieko pakeisti? Juk mūsų taip nedaug. Išsisklaidę šitam milijoniniam mieste nedaug nuveiksime. Juk taip lengva sulaužyti kiekvieną paskirai, mes net nejuntame kaip tirpsta, nyksta visa tai, ką apibrėžiame vienu žodžiu „lietuvis“. Pagalvokime apie tai kol dar nevėlu, kol dar jaučiame poreikį čia ateiti, kol dar širdis ilgisi lietuviškos dainos, kol esame lietuviais. Pavasaris eina, atgimsta gamta, atgimsta ir mūsų jėgos, svajonės, užmojai — didesni už galimybes. Ir dabar, kol dar esame jauni, kada taip labai norisi veikti, dirbti ir laimėti, kada juntame tą vidinį poreikį išlieti kur nors neramią energiją, atiduoti kam nors jėgas, savo gerumą ir sugebėjimus — prasmingai praleiskime tą laikotarpį, atiduokime visą tai Tėvynės, mūsų tautos labui, parodykime vienybę ir galingumą. Išgyvenkime patys save — gaivalingai, aistringai, be apmaudo, be abejonių. Nedarykime trečių ir ketvirtų „draugijų“, atraskime viens kitą ir susiburkime į vieną, stiprų, neišardomą ratelį — tokį, kuris būtų iš tikrųjų, kuris gyventų ne vien tik savo pavadinimu popieriuje, o pulsuotų tikra gyvybe. Juk mes įvairiausių mokyklų atstovai. Juk mūsų tarpe muzikai ir dainininkai, poetai ir plastikai, psichologai ir kalbininkai. Kiekvienas kuo nors gyvename, turime savąją sritį, tai kodėl nepasidalinti įspūdžiais, kodėl mūsų patirties ir laimėjimų nesudėti į bendrą Varšuvos lietuvių kraitį.

Tik reikia su įsitikinimu dainuoti, kalbėti, dirbti, žaisti. Reikia, kad be abejonių eitume, rinktumės vakarais, kad žinotume, jog esame reikalingi, laukiami, kad visada turėtume laiko.

Tegul Kaimo gatvė Varšuvoje bus pirma ir paskutinė mūsų kely, lai bus gerai susigyvenusio, vieningo, taikaus ir veiklaus Lietuvos kaimo vaikų gatvė.

R.

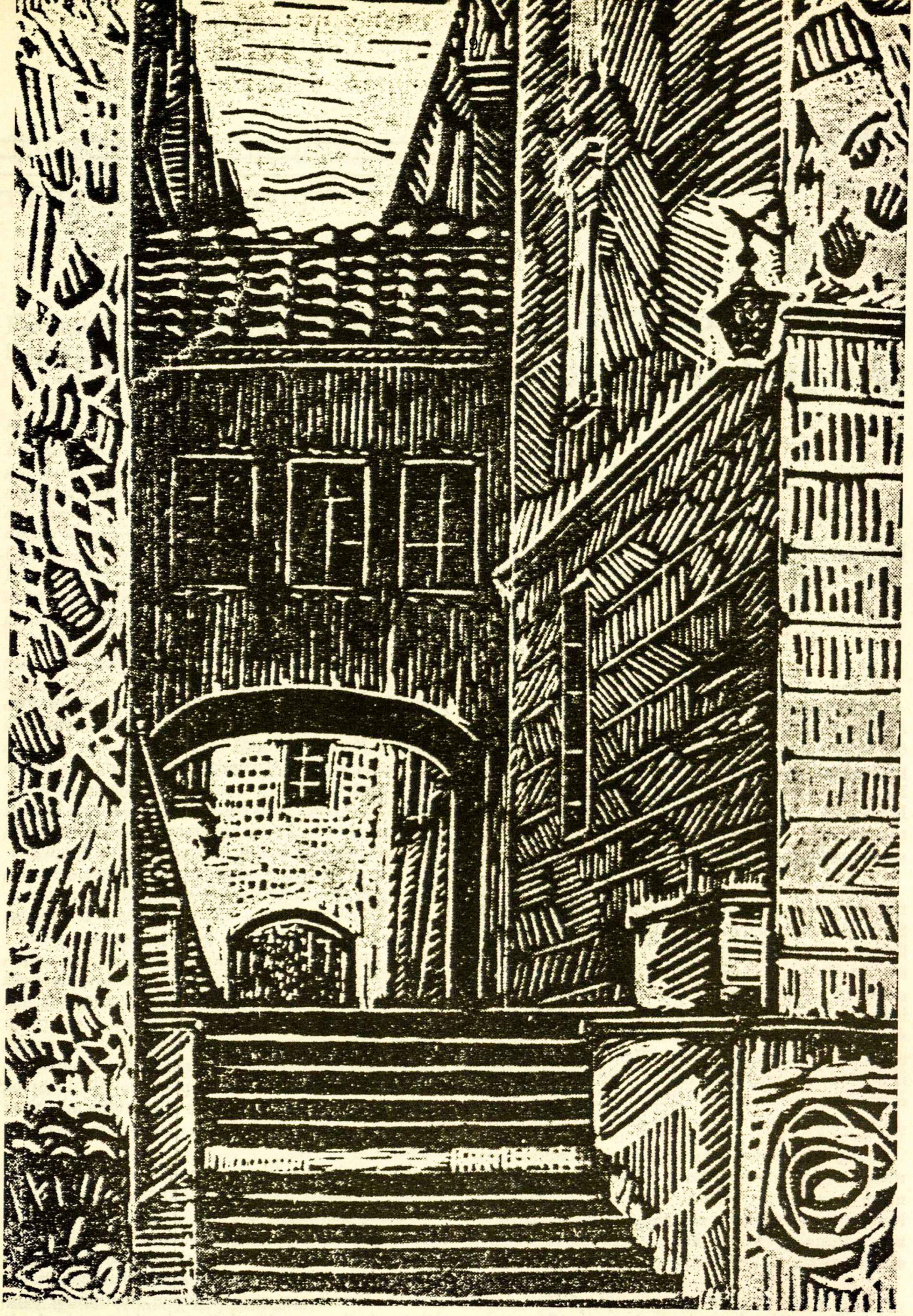

Varšuva, Kozia gatvė. K. Švainausko medžio raižinys („Aušra“, 1971, Nr. 17).

LIETUVOS
NACIONALINĖ
MARTYNO
BIBLIOTEKA

Atviri

Nauji religiniai sąjūdžiai — Ar jų tarpe atsiras ir ateitininkija?

Linas Sidrys, M.D.

Plėtodama krikščioniško atsinaujinimo mintį, *Ateitis* skiria ir toliau skirs daug dėmesio viso krikščioniškojo pasaulio sąjūdžiams. Iš jų galime daug pasimokyti. Čia atspausdiname tarptautinio sąjūdžio Mėlynosios armijos atsišaukimą, kuriame prašo maldų Rusijos atsivertimui, ir Lietuvoje įsikūrusio Eucharistijos Bičiulių sąjūdžio įstatus, kuriuose randame visą sąrašą maldos intencijų.

Sąjūdžių tema aktuali. Prisimename, kad ateitininkų organizacija prasidėjo ir plėtėsi sąjūdžio būdu. Skaitėme visai neseniai kunigo Ylos padarytą ateitininkams sąžinės priekaištą, pažvelgiant į mūsų sąjūdžio įsibangavimą ir lūžį: „... grupės pasimetė ir susimetė į (tik) du naujus uždavinius: išlaikyti lietuvybę ir laisvinti Lietuvą. Iš esmės tai buvo ta pati viena tautiškai politinė dimensija... Tai nei daugiau, nei mažiau, kaip grįžimas į 80-90 metų atgal, į Aušros ir poaušrio gadynę, kada turėta prieš akis tik tautinis atgimimas ir išsilaisvinimas iš rusų". (Sausio Ateitis. „Ateitininkų misija penkių dimensijų perspektyvoje".)

Kaip išsiveržti iš dabartinio organizacinio ribotumo, atgauti sąjūdžio gyvą dinamiką? Krikščioniškų sąjūdžių bruožai aiškūs: pamaldumas. Netikėkime į sąjūdį be pamaldumo! Jei gyveni gyvu antgamtiniu gyvenimu, Dievas perduos savo dimensijų perspektyvą, atskleis savo misijos poreikius.

Taigi mes nebegalime mandagiai sutikti su nauju išeiviu Tomu Venclova, kuris Vasario 16-tos proga stengėsi paties bei kitų viltį pakelti, siūlydamas grynai tautinius sentimentus: „... Ar ta Lietuva pavirs iš galimybės tikrove, priklauso ne tik nuo bendrosios pasaulio raidos, bet ir nuo mūsų. Pirmiausia nuo mūsų" („Nesugriaunamas pasitikėjimas savo jėgoms", *Draugas,* Kertinė paraštė).

Drąsūs žodžiai, Tomai! Lietuvai kaip tik reikia drąsių žodžių ir daug drąsių vyrų kaip jūs. Tačiau vasario 17 d., vėl blaiviau įvertinęs Lietuvos padėtį, nepateisinsi tų žodžių bei tos žmonėms sukeltos vilties savo humanistiškais-ateistiškais principais. Jeigu ateities Lietuva priklauso pirmiausia nuo mūsų, lietuvių, tai jos niekados ir nebus, nes mes visiški bejėgiai!

Mes, krikščionys, to fakto neneigiam ir nebijom tos tiesos pripažinti. Mūsų menkystės mus neveda į neviltį, nes tikime į Dievą. Teisybė, kad mes, ateitininkai, lietuviai krikščionys, visa lietuvių tauta, politiniu atžvilgiu esame nulis, ekonominiu atžvilgiu dar vienas nulis, socialiniu atžvilgiu — kitas nulis, ir taip pat su kariniu, moksliniu, doriniu... Bet su malda, dešinėj nuo šitų neigiamybių, atsiranda Kristus — ir koks neapibrėžiamas skaičius pasidaro! Ne. Lietuvos ateitis pirmiausia priklauso nuo Dievo; tada nuo mūsų — ir tavo — pasiryžimo bei pasiruošimo tarnauti Dievui.

Kartoju kunigo Ylos mintį: jeigu ateitininkai laisvajame pasaulyje nustos būti „Kristaus druska" lietuviškajame pasaulyje, tai kuo jie bus verti? Tikrai negalime atsiriboti vien tautiškai politine dimensija! Ateitininkų misija buvo ir bus visa atnaujinti savyje ir savus toji atgamtine perspektyva, kurioje Dievas pirmas. Dvasiniam atsinaujinimui ateitininkų sąjūdžiui reikalinga penkiasdešimt drąsių žmonių, kurie supranta tikros maldos būtinumą ir pasiryžę šią tiesą pasiūlyti Tomui Venclovai ir panašia pasaulėžiūra išauklėtiems jo tautiečiams.

Eucharistijos bičiuliai okupuotoj Lietuvoj

Eucharistijos Bičiulių Sąjūdžio įstatai:

„Eucharistija — mūsų gyvenimo centras. Tai pati brangiausia ir nuostabiausia Dangaus dovana žemei. Eucharistija — ne simbolis, ne pasaka graži, bet tikroji gyvenimo realybė, tikras gyvas Dievas, asmeniškai nuolat gyvenąs mūsų tarpe. Jeigu mes įsijaustume į šią pagrindinę mūsų tikėjimo tiesą, ją giliai ir sąmoningai išgyventume — mūsų gyvenimas neatpažįstamai pasikeistų. Mes džiūgautume, ir joks vargas, jokia kančia, joks pažeminimas dėl Dievo ir jo reikalų nebūtų mums persunkus ir nepakeliamas. Jeigu gerasis Dievas su mumis, tai kas prieš mus?“

Toliau įstatuose šitaip sakoma: „Reikia iš naujo atgaivinti pirmųjų krikščionių dvasią. Reikia sielose uždegti tą ugnį, kuria liepsnojo apaštalo Šv. Povilo širdis. Reikia gyvenimą sueucharistinti. To siekia Eucharistijos bičiuliai. Jų didžiausias rūpestis — kad žmonės suprastų ir gyventų ta tiesa, kad Dievas yra arti, kartu su mumis. To siekdami, pirmiausia patys yra:

1. praktikuojantys katalikai, t.y. be rimtos priežasties nepraleidžia sekmadienio ir šventadienio Šv. Mišių ir kiek galima dažniau priima Šv. Komuniją.

2. atidūs žmonėms: draugiški, tolerantiški, paslaugūs, pasiaukojantys, atlaidūs.

3. pavyzdingi pareigose, darbštūs, sąžiningi, kantrūs, blaivūs.

4. jų ypatinga garbės ir meilės pareiga — Eucharistinis pusvalandis. Tai meilės sargyba, kurią jie kasdien atlieka. Eucharistijos bičiuliai pasirenka sau pusvalandį, kurį skiria dvasios pokalbiui su Kristumi.

5. Eucharistijos bičiuliai tai savotiška šeima. Tai vienos idėjos žmonės. Kai kurį nors iš jų ištinka vargas ar reikalas, visi skuba padėti malda ar konkrečia pagalba“...

Įstatai baigiami raginimu būti „Eucharistijos bičiuliu, nes nėra didesnės laimės, kaip gyventi vienybėje su Dievu, ir nėra kilnesnio veikimo, kaip kitus vesti į šią vienybę“.

Įstatų knugutės gale duodama mėnesinis intencijų sąrašas:

„Sausis — Padėka Dievui už visa, ką jis žmonijai suteikia.

Vasaris — Už kunigų seminarijos dvasinius ir medžiaginius reikalus, už pašaukimus.

Kovas — Už persekiojamus dėl teisybės, už kenčiančius, sunkius ligonius. Prašyti, kad visi pažintų kančios vertę ir prasmę.

Balandis — Už Bažnyčios vienybę, už Šv. Tėvą.

Gegužė — Už Tėvynės jaunimo skaistybę, už motinas.

Birželis — Už šeimų šventumą, už tėvus.

Liepa — Už žmonių tarpusavio meilę, paslaugumą, atlaidumą ir palankumą.

Rugpjūtis — Už kunigus ir vienuolius, kad jie būtų uolūs, pasiaukoję, šventi.

Rugsėjis — Už besimokantį jaunimą, kad būtų doras, pasiaukojantis, tikintis.

Spalis — Už vaikų krikščionišką išauklėjimą.

Lapkritis — Už skaistyklos sielas, už mirštančius, kad susitaikytų su Dievu.

Gruodis — Už Kristaus karalystės įsigalėjimą žmonių širdyse ir visuomeniniame gyvenime“.

Tarptautinės Mėlynosios Armijos Atsišaukimas į visus krikščionis.

Pasaulis yra krizėje, kokios nebuvo jau keli šimtmečiai: krizė politinėje, socialinėje ir net religinėje srityje...

Mergelė Marija jau seniai numatė šiuos įvykius. Ji pasirodė tais pačiais metais Fatimoje, kai Rusijoje įsigalėjo raudonoji revoliucija, ir davė priemones apsiginti nuo ateizmo. Šios priemonės yra sekančios: 1) Pasiaukojimas Nekalčiausiai Marijos Širdžiai, 2) Rožančiaus malda ir 3) Auka, atliekant gerai kasdienines mūsų pareigas.

„Jei darysite, ko prašau, tai Rusija atsivers ir bus taika. Jei ne, Rusija paskleis savo klaidas po visą pasaulį, bus karų ir Bažnyčios persekiojimų. Ištisos tautos žlugs. Šventas Tėvas turės daug kentėti. Pagaliau mano Nekalčiausia Širdis triumfuos“.

Ispanijoje, Pontevedros mieste, kur 1925 m. gruodžio 10 d. Marija pasirodė su Kūdikėliu Jėzumi rankose Fatimos regėtojai Lucijai, dabar veikia Mėlynosios Armijos centras. Ta proga Marija prašė minėti penkis pirmuosius šeštadienius kaip atsilyginimą Sopulingai Marijos širdžiai.

Štai yra klausimas: „Ką mes esame padarę dėl Rusijos atsivertimo?“ Marija nenori karo, bet nori komunistų atsivertimo, nuo ko priklauso visos žmonijos likimas.

Kviečiame visus geros valios krikščionis jungtis bent dvasiniai į šią Marijos Armiją, kalbant kasdien Šv. Rožančių ir atliekant gerai savo pareigas. Pasiaukokime Nekalčiausiai Marijos Širdžiai. Negana yra žinoti kaip laimėti, bet reikia prisidėti asmeniškai prie laimėjimo, Marijos Nekaič. Širdies pergalės.

Mėlynosios Armijos Vadovai
sulietuvino kunigas A. Steigvilas (Argentina)

Knygos

Josemaría Escrivá de Balaguer

ŠVENTO ROŽINIO PASLAPTYS

Seka vertimas iš anglų kalbos

SKAITYTOJUI

Šios eilutės rašytos ne moterėlėms. Jos skirtos užaugusiems vyrams ir gana vyriškiems vyrams, kurie, be abejo, ne kartą kėlė savo širdis į Dievą, šaukdami su psalmininku: *Notam fac mihi viam, in qua ambulem; quia ad te levavi animam meam:* „Duok man žinoti kelią, kuriuo turiu eiti, nes į tave aš keliu savo sielą" (Ps. 142:8).

Tiems vyrams aš turiu pasakyti paslaptį, kuri bus pradžia kelio, kuriuo jie eis, kaip nori Kristus:

Mano drauge: jei nori būti didelis, pasidaryk mažas.

Kad būtum mažas, turi tikėti, kaip vaikai tiki, mylėti, kaip vaikai myli, save užmiršti, kaip vaikai daro..., melstis, kaip vaikai meldžiasi.

Taip turi daryti, jei nori laimėti tai, ką noriu tau pasakyti šiom eilutėm:

Kelio pradžia, kurio gale būsi nešamas vien Jėzaus meilės, yra pasitikėjimo pilna meilė Marijai.

Nori mylėti Mariją? Tai pirmiausia pažink ją. Kaip? *Gerai* kalbėdamas rožinį.

Bet rožinis... tai nuolatinis tų pačių žodžių kartojimas. Nuolatos tų pačių?

O žmonės mylėdami ar nesako tų pačių dalykų vienas kitam? O gal dėl to rožinis monotoniškas, kad, tardamas žodžius, labai toli esi nuo Dievo? Be to: kiekvieną rožinio paslaptį reikia pradėti *apmąstant.* Ar *apmąstei* kada šias paslaptis?

Pasidaryk mažas. Eikš su manim ir — o tai svarbiausia, ką noriu tau pasakyti — mes pagyvensim kartu su Jėzum, Marija ir Juozapu.

Kiekvieną dieną mes padarysim jiems ką nors nauja. Mes išgirsim jų šeimos pasikalbėjimą. Matysim Mesiją augant. Stebėsimės slėpiningu gyvenimu per 30 metų... Dalyvausim jo kančioje ir mirtyje... Mus nustebins jo garbė ir prisikėlimas... Žodžiu, nešami Meilės (nes tikroji meilė yra tik Meilė), mes apmąstysim kiekvieną Jėzaus Kristaus gyvenimo momentą.

Autorius

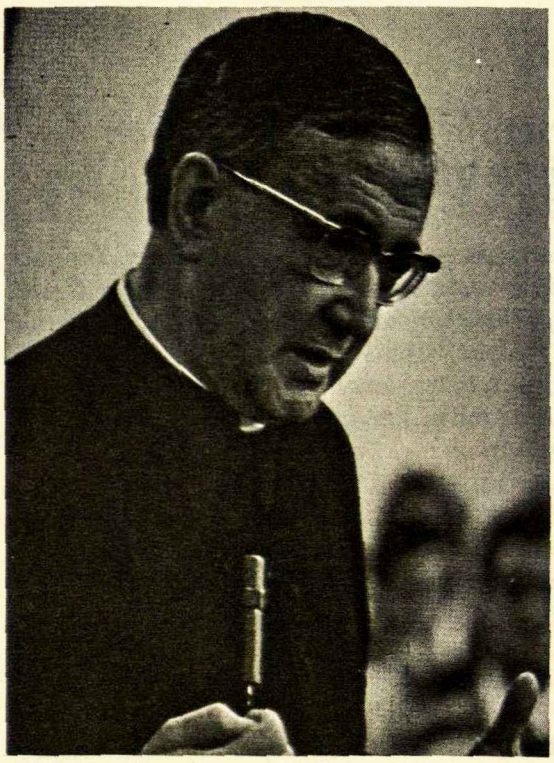

Msgr. Josemaria Escrivá de Balaguer

PASTABOS ANKSTESNĖMS LAIDOMS

Tau, mano drauge, šios knygos skaitytojau, parašiau *Šventąjį rožinį,* kad padėčiau tau ir sau įsigilinti į apmąstymą, kai meldžiamės į mūsų Motiną.

Tegul žodžių garsas netrukdo tau mąstyti apie šias mintis: neskaityk jų garsiai, nes tada jie netektų savo intymumo.

Bet tark kiekvienos paslapties Tėve mūsų ir Sveika Marija aiškiai ir neskubėdamas: taip išmoksi vis labiau ir labiau pamilti Mariją.

Ir nepamiršk pasimelsti už mane.

Autorius

Roma, Graudulinės, 1952 m. vasario 2 d.

Mano, kaip kunigo, patirtis sako, kad kiekviena siela turi savo kelią. Bet vis dėlto, mielas skaitytojau, aš duodu tau vieną kitą praktinį patarimą, kurs nenusmelks Šventosios Dvasios veikimo tavyje, jei išmaniai klausysi: Susikaupk kelias sekundes — tris ar keturias — tyliai pamąstydamas apie kiekvieną rožančiaus paslaptį, pradėdamas kalbėti tos paslapties Tėve mūsų ir Sveika Marijas. Esu tikras, kad ši praktika padidins tavo atsiminimą ir pagausins maldos vaisius.

Ir nepamiršk pasimelsti už mane.

Autorius

Roma, Šv. Marijos Gimimo šventė, 1971 m. rugsėjo 8 d.

DŽIAUGSMINGOSIOS

DALIES

PASLAPTYS

APREIŠKIMAS

Neužmiršk, mano drauge, kad mes esame vaikai. Brangaus vardo Marija paskendusi maldoj.

Tame name tu gali būti kuo nori: draugu, tarnu, žiūrovu, kaimynu... Valandėlei aš nedrįstu nė kuo nors būti. Aš slepiuos už tavęs ir, pilnas pagarbios baimės, stebiu, kas daros:

Arkangelas skelbia savo žinią... ***Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?:*** Kaip tai įvyks, kadangi aš nepažįstu vyro?“ (Luko 1:34).

Mūsų motinos balsas — iš kitos pusės — man primena visų vyrų netyrumus..., ir mano.

Ir kaip aš nekenčiu tų žemų, prastų žemės dalykų... Kokie pasiryžimai!

Fiat mihi secundum verbum tuum: „Tebūnie man taip, kaip tu pasakei“ (Luko 1:38).

Po tų užburiančių mergelės žodžių Žodis tapo kūnu.

Pirmoji paslaptis maždaug baigiasi... Ir vis dėlto aš spėju tarti Dievui: „Jėzau, aš myliu tave“.

APLANKYMAS

Dabar, mano mažasis drauge, be abejo, mokėsi pats kaip daryti. Džiugiai laikykis Juozapo ir Marijos draugės... ir išgirsi apie Dovydo Namų tradicijas.

Išgirsi apie Elzbietą ir Zachariją, būsi paveiktas Juozapo skaisčios meilės, ir tavo širdis plaks smarkiau, kai išgirsi minint Kūdikį, kurs gims Betliejuj.

Paskubėdami mes einam link kalnų, į Judo giminės miestą (Luko 1:39).

Atvykstame. Tai namai, kur gims Jonas Krikštytojas. Elzbieta maloniai sveikina Išganytojo Motiną: „Pagirta tu tarp moterų ir pagirtas tavo įsčios vaisius. Ir iš kur man tai, kad mano Viešpaties motina ateina pas mane?“ (Luko 1:42-43).

Negimęs Krikštytojas suvirpa... (Luko 1:41). Marijos nusižeminimas išsilieja jos ***Magnificat...*** *Ir tu ir aš, kurie esam išdidūs — buvom išdidūs — pasižadam būti nusižeminę, nuolankūs.*

JĖZAUS GIMIMAS

Ciesorius Augustas išleido dekretą surašyti visą pasaulį. Tam tikslui kiekvienas turi eiti į savo protėvių miestą. Kadangi Juozapas priklausė Dovydo namams ir jų šakai, jis ėjo su Mergele Marija iš Nazareto į Dovydo miestą, vadinamą Betliejum, Judėjoj (Luko 2:1-5).

Ir Betliejuj gimė mūsų Dievas — Jėzus Kristus! Kadangi užeigoj nebuvo vietos, jis gimė tvarte. Ir jo motina suvyniojo jį vystyklais ir paguldė prakarte (Luko 2:7).

Šalta. Neturtas... Aš esu mažas Juozapo tarnas. Koks geras Juozapas! Jis elgiasi su manim kaip su sūnum. Jis man net atleidžia, kai imu Kūdikį į savo rankas ir praleidžiu valandą po valandos, sakydamas jam meilius žodžius.

Ir aš bučiuoju jį — bučiuoji ir tu! — ir aš supu jį savo rankose, giedu jam ir vadinu jį Karalium, Meile, mano Dievu, mano Vieninteliu, mano Viskuo...! Koks gražus Vaikelis... ir kokia trumpa rožinio paslaptis!

AUKOJIMAS

Kai atėjo Motinos apsiplovimo metas pagal Mozės įstatymą, Vaikelį reikėjo nešti į Jeruzalę paaukoti Viešpačiui (Luko 2:22).

Ir šįkart tai jau tu, mano drauge, neši narvelį su balandžiais (Luko 2:24). Tik pagalvok: ji — Marija Nekaltoji! — paklūsta įstatymui, lyg būtų kalta.

Ar šis pavyzdys tavęs, vaike, nemoko vykdyti šventą Dievo įstatymą, nepaisant jokios asmeninės aukos?

Apsiplovimas! Tau ir man, aišku, reikalingas apiplovimas. Reikalinga atgaila ir daugiau negu atgaila, Meilė. Meile kaip deginančia ugnimi išdeginti mūsų sielos nešvarumus ir kaip ugnimi dieviškom liepsnom nudeginti mūsų širdžių nelabumus.

Teisus ir dievotas žmogus atėjo į šventyklą, vedamas Šventosios Dvasios (jam buvo apreikšta, kad jis nemirsiąs, kol savo akim nepamatysiąs Kristaus). Jis ima Mesiją į savo rankas ir sako jam: „Dabar, Viešpatie, atleidi savo tarną, kaip esi kalbėjęs, ramybėje, nes mano akys matė tavo išganymą“ (Luko 2:25-30).

JĖZAUS ATRADIMAS ŠVENTYKLOJE

Kur yra Jėzus? Vaikelis, mano Ponia! Kur jis?

Marija verkia. Veltui tu ir aš bėgame nuo žmonių būrio prie būrio, nuo karavano prie karavano: niekas jo nematė. Ir Juozapas, nesėkmingai bandęs neverkti, verkia... Ir tu... Ir aš...

Būdamas tada negeras, aš verkte verkiu ir skundžiuos dangui ir žemei..., kad atsilyginčiau už tą metą, kai prarasdavau jį dėl savo paties kaltės ir neverkdavau.

Jėzau, o kad aš niekad neprarasčiau tavęs...

Jį praradus, tave ir mane jungtų nelaimė ir skausmas, kaip mus jungė nuodėmė. Ir iš mūsų širdies gelmių eitų skundo ir skausmo žodžiai, kurių jokia plunksna negalėtų ir neturėtų užrašyti.

Ir kai mus paguodžia džiaugsmas, radus Jėzų — tris dienas jis buvo dingęs ir kalbėjosi su Izraelio mokytojais! (Luko 2:46) tave ir mane giliai paliečia pareiga palikti namus ir šeimą, kad tarnautumėm dangiškajam Tėvui.

SOPULINGOSIOS DALIES PASLAPTYS

AGONIJA ALYVŲ DARŽE

„Melskitės, kad neįpultumėt į pagundą". Ir Petras užmigo. Užmigo ir kiti apaštalai. Ir tu, mano mažasis drauge, užmigai... ir aš buvau tas kitas miegalius Petras.

Jėzus, vienišas ir nuliūdęs, kenčia ir drėkina žemę savo krauju.

Klūpodamas ant kietos žemės, jis meldžias ir meldžias... Jis verkia už tave... ir už mane. Jį slėgte slegia žmonių nuodėmių sunkybė.

Pater, si vis, transfer calicem istum a me: *„Tėve, jei nori, atimk šitą taurę šalin nuo manęs... Tačiau tebūnie ne mano valia, bet tavo! (Luko 22-42).*

Jį paguodžia angelas iš dangaus. Jėzus kenčia agoniją. Jis meldžiasi dar labiau... Jis ateina pas mus ir randa mus miegančius. „Kelkitės, — sako jis vėl, — ir melskitės, kad neįpultumėt į pagundą (Luko 22:46).

Jį paguodžia angelas iš dangaus. Jėzus kenčia agoniją. Jis meldžiasi dar labiau... Jis ateina pas mus ir randa mus miegančius. „Kelkitės, — sako jis vėl, ir melskitės kad neįpultumėt į pagundą" (Luko 22:46).

Išdaviko Judo pabučiavimas. Petro kalavijas sužiba naktį. Jėzus taria: „Kaip prieš galvažudį jūs išėjote su kalavijais ir vėzdais manęs sugauti?" (Mork. 14:48).

Mes esam bailiai: mes sekam jį iš toli, pabudę ir melsdamies...

NUPLAKIMAS PRIE STULPO

Pilotas kalba: „Pagal jūsų paprotį, turiu paleisti vieną kalinį Velykoms. Ką norit kad paleisčiau: Barabą, kaltą žmogžudyste, ar Jėzų? (Mato 27:17). Minia, sukurstyta savo valdovų, šaukia: „Šalin šitą, paleisk mums Barabą" (Luko 23:18).

Pilotas vėl sako: „Tai ką gi aš turiu padaryti su Jėzumi, kurs vadinamas Kristumi?" (Mato 27:22). ***Crucifige eum:*** *„Prikalk jį ant kryžiaus!" (Mork. 15:14).*

Pilotas sako jiems trečiąkart: „Ir ką gi pikta yra jis padaręs? Aš nerandu jame jokios kaltės, vertos mirties" (Luko 23:22).

Minios šauksmas dar padidėja: „Prikalk jį ant kryžiaus, prikalk jį ant kryžiaus!" (Mork 15:14). Ir Pilotas, norėdamas įtikti miniai, paleidžia Barabą ir liepia Jėzų nuplakti.

Jėzus pririštas prie stulpo. Visas žaizdotas.

Kirčių smūgiai atskamba nuo jo sužeisto kūno, nuo nekalto kūno, kurs kenčia už tavo nuodėmingą kūną. Kirčiai ir įtūžimas didėja. Dar daugiau... Paskutinė žmogiško žiaurumo riba.

Pagaliau, patys uždusę, jie atriša Jėzų. Ir Kristaus kūną nugali kančia, jis lieka suniokotas, pusiau miręs.

Tu ir aš negalim kalbėti. Žodžių nė nereikia. Pažvelk į jį, pažvelk... iš lėto. Po to... ar dar gali kada bijoti atgailos?

VAINIKAVIMAS ERŠKĖČIAIS

Mūsų Karaliaus troškimas kentėti buvo visiškai patenkintas! Jie veda mano Viešpatį į rūmų kiemą ir čia sukviečia visą kuopą (Mork. 15:16). Žiaurūs kareiviai apnuogina jo tyriausią kūną. Jie užmeta ant Jėzaus purviną purpurinį skudurą. Į jo dešinę ranką bruka nendrę kaip skeptrą.

Erškėčių vainikas, spygliais suvarytas į galvą, padaro jį patyčių karalium... ***Avę Rex Judaeorum:*** *„Sveikas, žydų karaliau" (Mork. 15:18). Savo smūgiais jie sužeidžia jo galvą. Ir jie muša jį... ir spiaudo ant jo.*

Apvainikuotas erškėčiais ir aprengtas purpuriniais skarmalais, Jėzus parodomas žydų miniai: ***Ecce Homo:*** *„Štai žmogus!" Ir vyriausieji kunigai ir jų tarnai vėl šaukia, sakydami: „Ant kryžiaus, ant kryžiaus jį" (Jono 19:5-6).*

Tu ir aš... ar nekarūnavom jo iš naujo erškėčiais ir nemušėm ir nespiaudėm ant jo?

Niekad daugiau, Jėzau, niekad... Tvirtas ir praktiškas pasiryžimas užbaigia šią dešimtį Sveikamarijų.

JĖZUS NEŠA SAVO KRYŽIŲ

Nešdamas savo kryžių, Jėzus išeina iš miesto į vadinamąją Kaukolės vietą, hebrajiškai Golgotą (Jono 19:17). Ir jie sulaiko tūlą Simoną Kirenietį, pareinantį iš lauko; ir jie priverčia jį imti kryžių ir nešti jį paskui Jėzų (Luko 23:26).

Izaijo pranašystė (53:12) išsipildė: ***cum sceleratis reputatus est:*** *jis buvo paskaitytas tarp piktadarių, nes su juo vedė mirti kitus du, kurie buvo galvažudžiai (Luko 23:33).*

Jei kas seks mane... Mielas drauge, liūdna mums pergyventi mūsų Viešpaties Jėzaus kančią. Kaip meiliai jis apkabina kryžių. Mokykis iš jo. Jėzus neša kryžių dėl tavęs: tu... nešk jį dėl Jėzaus.

Bet nevilk kryžiaus... nešk jį padoriai ant savo pečių, nes tavo kryžius, jei jį taip neši, bus ne vien tik kryžius... Tai bus šventas kryžius. Nenešk savo kryžiaus su rezignacija: rezignacija nėra kilnus žodis. Mylėk kryžių. Jei tikrai mylėsi jį, tavo kryžius bus... kryžius be kryžiaus.

Ir tikrai pakelėj rasi Mariją, kaip ir Jėzus rado.

PRIKRYŽIAVIMAS

Jėzui iš Nazareto, žydų karaliui, triumfo sostas paruoštas. Nei tu, nei aš nematom, kad jis trūkčiotų iš skausmo kalamomis vinimis. Kentėdamas, kiek tik galima kentėti, jis ištiesia rankas lyg amžinasis Kunigas...

Kareiviai pasiima jo šventus drabužius ir pasidalija į keturias dalis. Kad nesuardytų tunikos, jie meta burtus, kam ji turi tekti. Ir štai dar kartą Rašto žodžiai išsipildo: „Jie pasidalijo mano drabužius ir dėl mano rūbo metė burtą" (Jono 19:23-24).

Dabar jis pakeltas... Ir arti prie savo Sūnaus, kryžiaus papėdėje, stovi Marija... Ir Kleopo motina Marija, ir Marija Magdalena. Ir Jonas, Jėzaus mylimasis mokinys. ***Ecce Mater tua:*** *„štai tavo motina": jis atiduoda savo motiną mums, kad ji būtų mūsų.*

Prieš tai jie davė jam vyno sumaišyto su actu, bet, paragavęs, jis nenorėjo gerti (Mato 27:34).

Consummatum est: *„Atlikta" (Jono 19:30).*

Kvailas vaike, matai: visa tai... Jis kentėjo dėl tavęs... ir dėl manęs. Ar gali neverkti?

GARBINGOSIOS DALIES PASLAPTYS

PRISIKĖLIMAS

Subatai praėjus, Marija Magdalena, Marija, Jokūbo motina, ir Salomė nusipirko kvepalų, su kuriais ėjo patepti Jėzų. Labai anksti kitą dieną, saulei tekant, jos atėjo prie kapo (Mork. 16:1-2). Įėjusios nustemba, nes negali rasti mūsų Viešpaties kūno. Baltai apsirengęs jaunikaitis sako joms: „Nebijokit. Aš žinau, kad jūs ieškot Jėzaus: ***non est hic, surrexit enim sicut dixit:*** *jo čia nėra, nes jis prisikėlė, kaip yra sakęs" (Mato 28:5).*

Jis prisikėlė! Jėzus prisikėlė: jo nėra kape. Gyvybė nugalėjo mirtį.

Jis pasirodė savo švenčiausiai Motinai. Jis pasirodė Marijai Magdalenai, kurią nugalėjo meilė. Ir Petrui, ir kitiems apaštalams. Ir tau, ir mán, kuris esam jo mokiniai ir labiau pamilę, negu Marija Magdalena.

Kadgi niekad nemirtumėm dėl nuodėmės; kad mūsų dvasinis prisikėlimas būtų amžinas. Ir kol nepasibaigė ši paslaptis, tu pabučiavai jo kojų žaizdas..., o aš, dar drąsesnis, nes esu didesnis vaikas, prispaudžiau savo lūpas prie jo atverto šono.

UŽŽENGIMAS Į DANGŲ

Dabar Mokytojas moko savo mokinius: jis atvėrė jų mintis suprasti Raštams, ir jis paskyrė juos liudyti apie jo gyvenimą ir stebuklus, apie jo kančią ir mirtį ir apie jo prisikėlimo garbę (Luko 24:45 ir 48).

Tada jis išsiveda juos iki Betanijos apylinkių ir palaimina juos. Ir tai atlikęs, jis pasitraukia nuo jų ir paimamas į dangų (Luko 24:51), kol debesis uždengia jį nuo jų akių (Ap. darbai 1:9).

Jėzus nuėjo pas Tėvą. Du baltai apsirengę angelai prisiartina ir sako pasilikusiems: „Vyrai galilėjiečiai, ko stovite žiūrėdami į dangų?" (Ap. darbai 1:11).

Petras ir kiti eina atgal į Jeruzalę — ***cum gaudio magno:*** *„su dideliu džiaugsmu" (Luko 24:52). Tikrai dera, kad šventoji Kristaus žmogystė susilauktų pagarbos ir šlovės iš visų angelų hierarchijų ir visų dangaus šventųjų legionų.*

Bet tu ir aš jaučiamės kaip našlaičiai: mums liūdna, ir mes einam pasiguosti Marijai.

ŠVENTOSIOS DVASIOS ATSIUNTIMAS

Mūsų Viešpats pasakė: „Aš melsiu Tėvą, ir jis duos jums kitą Ramintoją, kad pasiliktų su jumis per amžius" (Jono 14:16). Mokiniai buvo susirinkę viename kambaryje, kai staiga išgirdo lyg galingo vėjo ūžimą iš dangaus, ir jo garsas pripildė visą namą, kur jie buvo susirinkę. Tuo pat metu pasirodė kažkas lyg ugnies liežuviai; jie pasiskirstė ir apsistojo ant kiekvieno iš jų galvos (Ap. darbai 2:1-3).

Apaštalai buvo pripildyti Šventosios Dvasios, lyg būtų apsigėrę (Ap. darbai 2:13).

Tada Petras atsistojo su vienuolika ir pasveikino žmones garsiu balsu. Mes, žmonės iš šimtų tautų, girdime jį. Kiekvienas iš mūsų girdime jį savo paties kalba, tu ir aš mūsų kalba. Jis kalba mums apie Kristų Jėzų ir apie Šventąją Dvasią, ir apie Tėvą.

Jis neužmuštas akmenim ir neįmestas į kalėjimą; iš tų, kurie jį girdėjo, trys tūkstančiai atsivertė ir buvo pakrikštyti.

Tu ir aš, pagelbėdami apaštalams teikti krikštą, garbiname Dievą Tėvą už jo Sūnų Jėzų ir jaučiamės, lyg būtumėm apsigėrę Šventąja Dvasia.

MARIJOS DANGUN ĖMIMAS

Assumpta est Maria in coelum: gaudent angeli: *Dievas paėmė Mariją su kūnu ir siela į dangų; ir angelai džiaugiasi!*

Taip gieda Bažnyčia. Ir su tuo pačiu džiaugsmu pradedam apmąstyti šią švento rožinio paslaptų.

Dievo Motina užmigo. Aplink jos lovą dvylika apaštalų — Motiejus vietoj Judo.

Ir mes, visų branginamos malonės dėka, esame prie jos lovos.

Bet Jėzus nori turėti savo Motiną su kūnu ir siela danguj. Ir dangiškasis dvaras, išpuoštas visa grožybe, sveikina savo Ponią. Tu ir aš — jos vaikai — laikom puikaus mėlyno Marijos apsiausto kraštelį ir stebime šią nuostabią sceną.

Švenčiausioji Trejybė ima ir išpila visą garbę ant Dievo Dukters, Motinos ir Sužadėtinės... Ir toks didis šios Ponios kilnumas, jog net angelai sušunka: Kas ji?

MARIJOS APVAINIKAVIMAS DANGUJE

„Tu esi visa graži, ir dėmės nėra tavyje. Tu esi aptvertas sodas, mano sese, mano Sužadėtine, aptvertas sodas, užantspauduotas šaltinis. ***Vieni: coronaberis:*** *Ateik, būsi apvainikuota" (Giesmių giesmė 4:7, 12 ir 8).*

Jei tu ir aš būtume galėję, taipgi būtume padarę ją visos tvarinijos Karaliene ir Valdove.

Didis ženklas pasirodė danguj: saule apsiausta moteriškė, mėnulis po jos kojomis, ir ant jos galvos dvylikos žvaigždžių vainikas (Apr. 12:1). Marija, Mergelė be dėmės, atitaisė Ievos nupuolimą: ji sutrynė pragaro žalčio galvą savo nekalta pėda. Ji, Dievo Duktė, Dievo Motina, Dievo Sužadėtinė.

Tėvas, Sūnus ir Šventoji Dvasia apvainikuoja ją kaip teisėtą visos visatos Valdovę.

Ir angelai pagerbia ją, kaip jos valdiniai... ir patriarchai, ir pranašai, ir apaštalai... ir kankiniai, ir išpažintojai, ir mergelės, ir visi šventieji... ir visi nusidėjėliai, ir tu, ir aš.

LITANIJA

Dabar šlovės choras pragysta naujos šviesos spindėjimu, spalvų įvairybe ir reikšme.

Mes šaukiamės Viešpaties, šaukiamės Kristaus; maldaujame kiekvieną dieviškąjį asmenį ir švenčiausiąją Trejybę; tariame karštos meilės žodžius Marijai: Motina Kristaus, Motina tyriausia, Motina geros patarties, Motina mūsų Sutvėrėjo, Motina mūsų Išganytojo... Mergele išmaningiausioji... Išminties soste, Mistine rože, Dovydo bokšte, Sandoros skrynia, Aušros žvaigžde... Nusidėjėlių gynėja, Nuliūdusiųjų linksmintoja, Krikščionių pagalba...

Ir pripažįstame jos kaip karalienės garbę — ***Regina:*** *Karaliene! — ir šaukiamės jos užtarymo:* ***Sub tuum praesidium confugimus:*** *bėgame į tavo prieglobstį, o šventoji Dievo Motina..., vaduok iš visų pavojų, amžinai garbinga ir palaiminta Mergele.*

Melskis už mus, švenčiausio rožinio Karaliene, kad būtumėm verti mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus pažadų.

MES BĖGAME Į TAVO PRIEGLOBSTĮ

Mano drauge: Aš tau pasakiau tik dalį savo paslapties. Priklausys nuo tavęs, Dievui padedant, atidengti likusią. Būk drąsus. Būk ištikimas.

Pasidaryk mažas. Mūsų Viešpats slepiasi nuo išdidžiųjų ir atveria savo malonių turtus nuolankiesiems.

Nesirūpink, jei, pačiam begalvojant, tau širdy kils vaikiški žodžiai ir jausmai. To kaip tik nori Jėzus, ir Marija tave padrąsina. Jei šitaip kalbėsi rožinį, išmoksi melstis gerai.

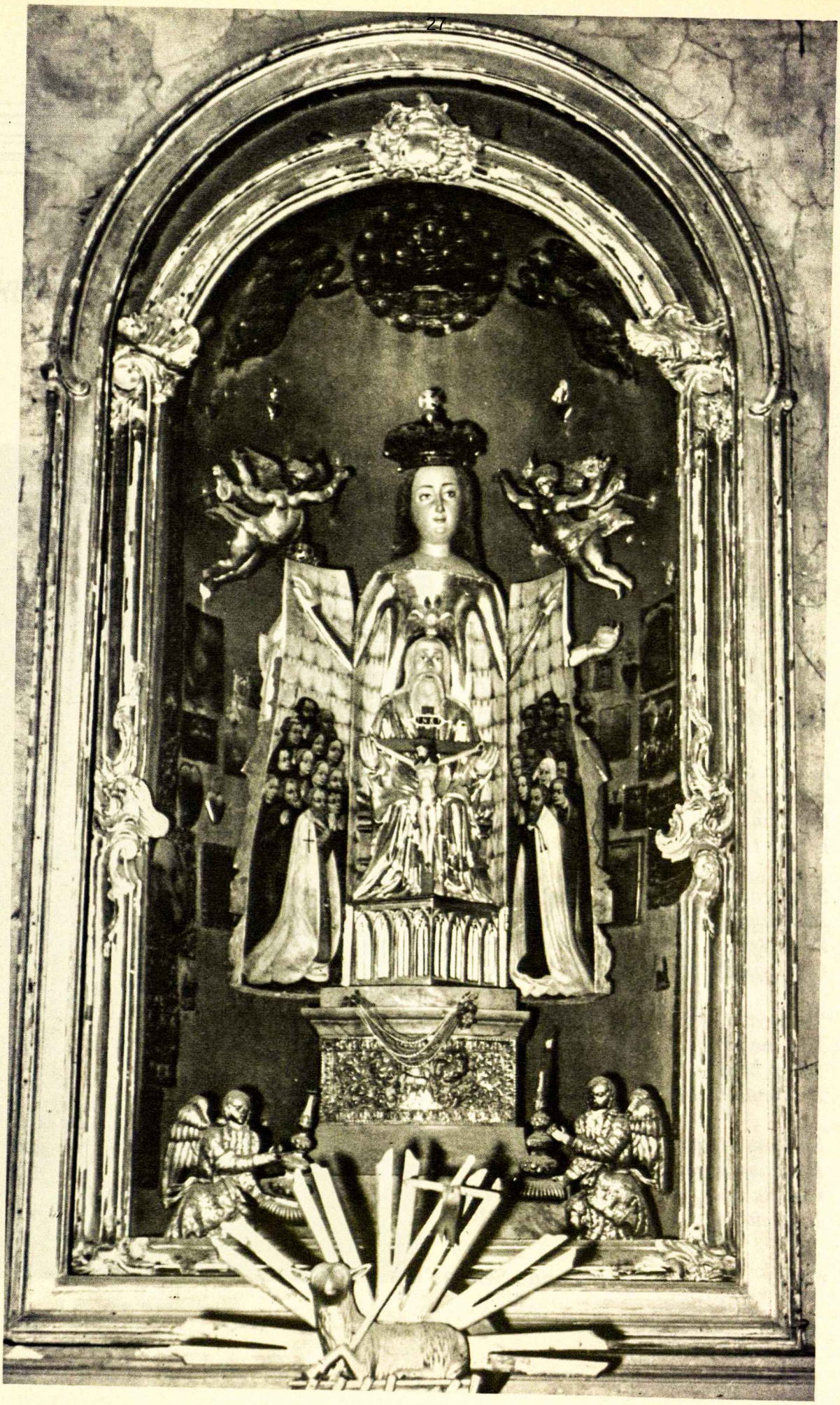

Seinų Dievo Motinos statula.

Atžalos

Jonas Senda, jaunuolis iš Punsko rašo apie „Ramumą“, o už šimtų miškų ir ežerų Rūta rašo apie ramybę.

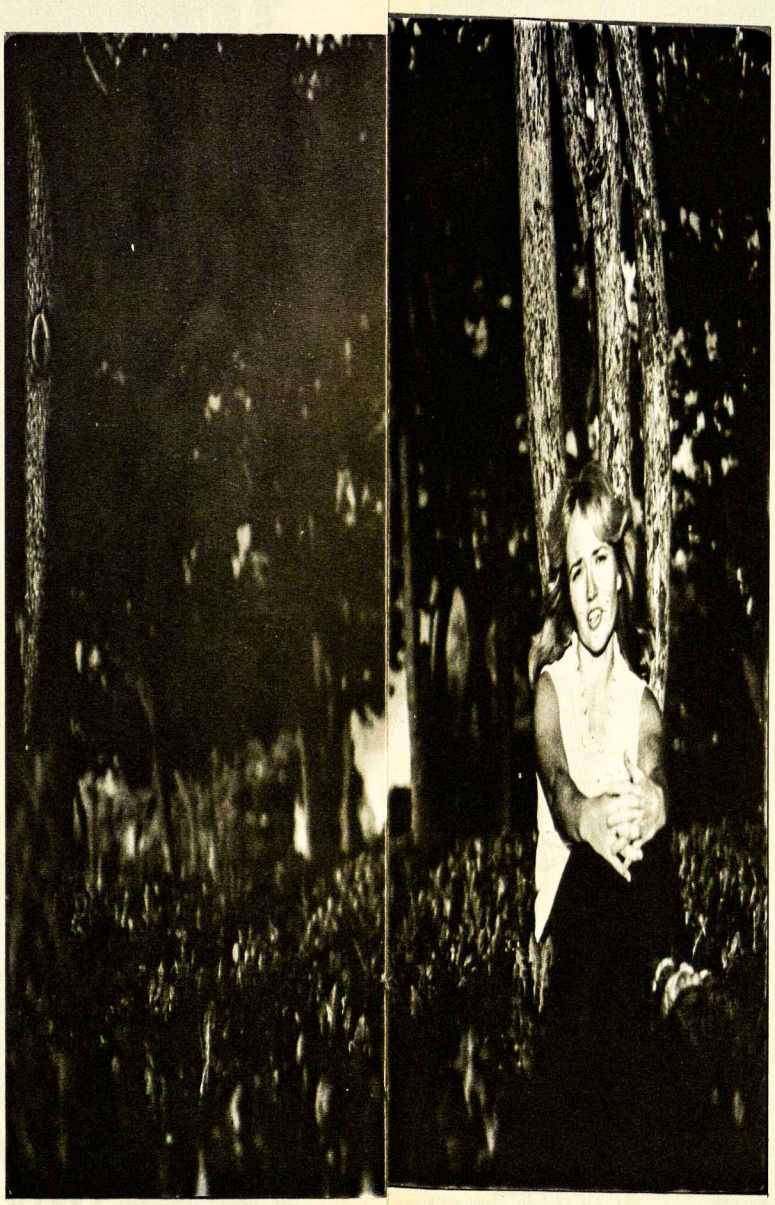

RAMUMA

Nakčia vėlai, kada pasaulis miega,
Aš klaidžioju po mišką ir laukus,
Klausau – tyloj pilka lakštutė gieda,
Ir žiba tūkstančiais žvaigždžių dangus.

Sieloj ramu, nors ji tik ką nurimo,
Aplink mane taip pat tylu, ramu,
Žavu, švelnu. Berželis tik parymo,
O aš paguosti jo nebegaliu.

Tuoj rytas auš, o aš vis rymau,
Ramina širdį pasaka klevų.
Pilkai boluoja tėviškės gimtos arimai
Ir skleidžias žiedas nuostabių gėlių.

Švelnus vėjelis gaiviai veidą glosto
Ir mėnuo šypsosi patenkintas, šviesus.
Girdžiu tyloj, kaip pumpurėlis sprogsta,
Ir skleidžias žiedas nuostabiai gražus.

Jonas Senda

Gili naktis, ankstyvas rytas.
Ir aš viena, vienui viena,
Skrendu per Dainavos sietyną.

Viskas mano.
Viską galiu paliesti
Vienu judesiu
Galiu apkabinti tą grožį,
Tą neišpasakojamą ramybę.

Spyglys per akimirką pavirsta mano
Sielos veidrodžiu,
Rambynas – laipteliu, priartinančiu mane
Prie to gyvsidabrinio spindulio,
Pušynas – mano nuosava Romuva.

Bet su auksine ašara
Ištirpdinu tą stiklą,
Nuslystu nuo to slenksčio,
Atiduodu vėjui tą pušyną.

Ir visą tai,
Ką taip troškau pasidalinti su tavim,
Su liūdnu šypsniu, palieku.

Rūta

LIDIJA DUDĖNAITĖ

PIEMENĖLIO GIESMĖ

Už jūrų plačiųjų piemenėlis groja,
Groja graudžią giesmę, pilną vilties.
Keliauja jos balsas, skrenda švelni melodija
Atgal per jūras pas mane.
Ji kyla aukštyn į padanges,
Kur debesų auksinės arfos pritaria jai.
Ten už vaivorykštės, už saulės spindulių,
Pavirsta piemenėlio gaidos į turtą šventą, į džiaugsmą tyrą.
Kyla aukštyn giesmė graudi,
Ir jungia mūsų širdis meilė Tam Vienam, meilė viens kitam.

Už jūrų žalsvųjų piemenėlis pina,
Pina vargonais vainiką vilties žiedų.
Įpina savo širdį, įpina savo šypseną ir ašaras
Ir paleidžia vainiką į gyvenimo upę.
Teka upė sraunioji, teka pas mane.
Neša vainiką sesutei skirtą.
Dėkui broli už jį ir save.
Jis man ant galvelės, tu man širdyje,
Kurioj dega tautos viltis šventa.

NAKTIES ŠVIESA

Žiūriu į žibančias žvaigždes
Ir pasimetu savo mintyse.
Žodžių nedrįsdama tarti nakties tylumoje,
Sieloje klausiu... kam žibate?

Ar priminti, kad aukštumose yra Šviesa?
Ar suvienyt mintis mylimųjų.
Gal vedate sielas į Amžinuosius Namus,
Ar nešate vilties klajūnams laukuose?

Si kabintos jūs esate, kaip brangiausias turtas,
Ant juodo aksomo tylos.
Ir guodžiat žmoniją savo spinduliais
Naktyje audringoj — naktyje niūrioj.

Nakties šviesa apsupa mane
Ir šnabžda mano išsiblaškiusiai sielai —
Priimk nors vieną žvaigždės spindulėlį,
Ir skleisk jo ramybę kitiems.

Veikla

KOVOTI VIEŠAI AR SLAPTAI

Linas Palubinskas

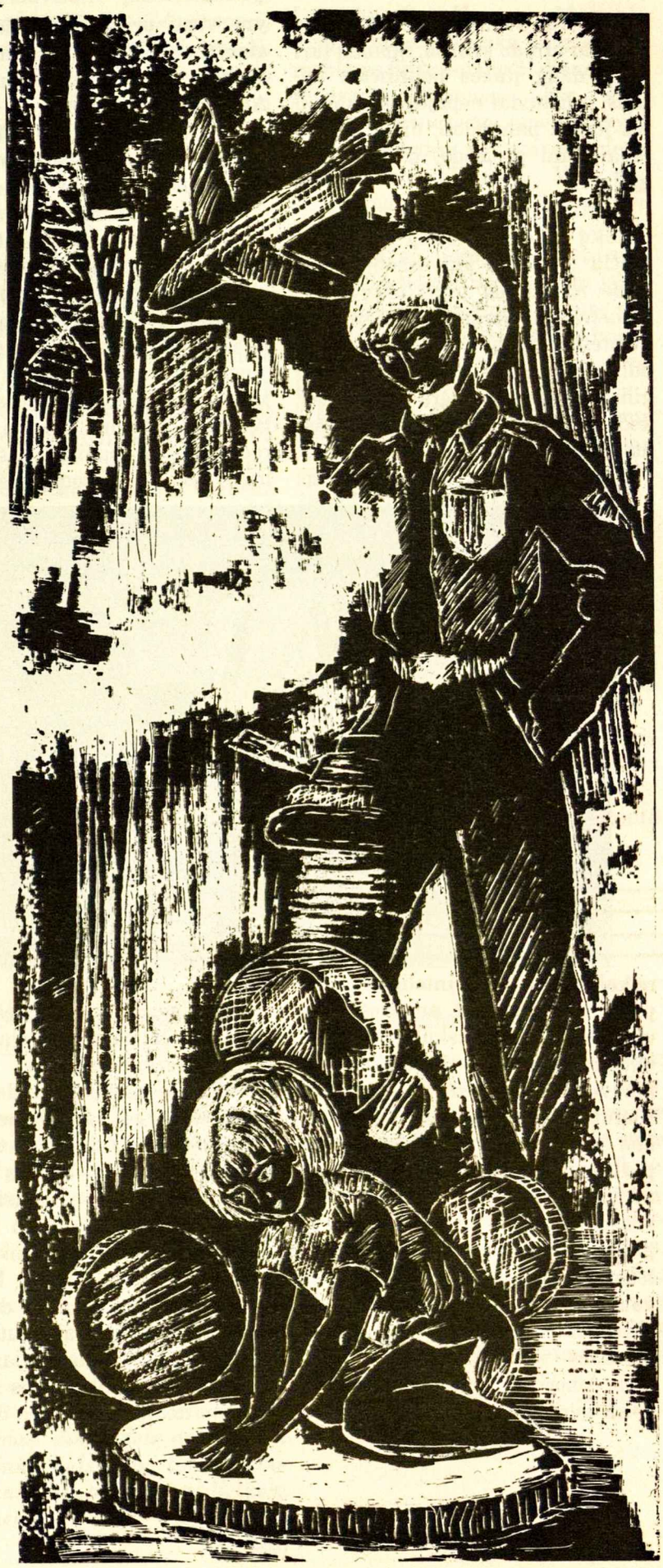

Ateitininkų vieša politinė veikla tyliai ir nežymiai pradeda mirti. Daugelis šios mirties priežastim laiko mažėjantį ateitininkų skaičių, bet tai negali būti vienintelė priežastis. Nors ir retėjančios ateitininkų eilės lėtina veikla, daugiau ją paveikia aktyvių politinių demonstracijų atmetimas ir koncentracija prie privačių, grynai lietuviškų reikalų. Nors veikla lietuvių kultūros išlaikymui yra svarbi, negalima dėl jos leisti kitoms veikloms pusėms nukentėti. Apsimoka atsiminti, kad Ateitininkai turėtų būti **politiškai,** religiškai ir tautiškai aktyvūs. Jiems reikia aktyviai į politinę veiklą įsijungti.

Aplamai, dabartinė politinė veikla ribojasi laiškų rašymais ir tyliais pasišnekėjimais užkulisiuose. Tikro viešumo nėra. Yra aišku, kelios žymesnės išimtys, kaip studentų organizuotos demonstracijos Washington, D.C., demonstracijos Los Angeles ir kitose vietovėse, bet jų įtaka nelietuviams buvo palyginus maža. Pastaba turi būti tokia: ateitininkai turi pradėti smarkiai dirbti Lietuvos padėties viešinimui. Svarbu suprasti, kad toks viešinimas yra beveik būtinas Lietuvos laisvinimo darbams Amerikoje. Tie politikai, su kuriais reikia bendradarbiauti, naudoja spaudą, kaip savotišką svarbos

barometrą. Jiems svarbu tas, kas spaudai atrodo svarbu. Spauda turi labai daug įtakos politinėms sritims, o lietuviai nepajėgė tinkamai tos įtakos panaudoti. Jie spaudoje labai retai pasirodo, ir tai tikrai gaila.

Priežastys yra daugumos ateitininkų vadų ir šiaip dominuojančių asmenų galvosenoje. Kai kurie jų spiriasi prieš aktyvų demonstravimą kaip nekultūringą ar neinteligentišką elgesį. Tai iš dalies suprantama reakcija, bet, giliau pažiūrėjus, nėra priežasties, kodėl inteligentas negalėtų viešai atsistoti už savus įsitikinimus. Faktinai nėra buvęs svarbus reikalas, dėl kurio inteligentai nepasisakė viešai (už ar prieš). Lietuvos laisvinimo paskubinimas turi būti toks svarbus reikalas. Argi lietuviai slėpsis už savo „kultūringumo“ ir „inteligentiškumo“, kad neturėtų prabilti apie savas pažiūras Lietuvos reikalais. Ar gal ta inteligentiškumo iliuzija jiems svarbesnė už jos realybę? Daug kas galvoja, kad demonstracijos nėra teisingas būdas atkreipti Amerikos valdžios dėmesį. Į tokias abejones nėra kaip atsakyti, tik prašyti geresnės minties. Teisybę pasakius, Amerikoje demonstracijos turi gana gerą pasisekimą, nebent jos yra visai priešingos valdžios nustatyti politikai. Laimė, kad Lietuva dar techniškai užstojama Amerikos politikoje.

Pastebėtina, kad iki šiol vedama politinė veikla to užstojimo nei kiek nepastiprino. Paskutinis masyvinis lietuvių laimėjimas buvo Simo Kudirkos reikalu, ir tas įvyko palyginus seniai. Visa tai galima pakeisti, įvedant dvi naujas dalis į lietuvišką, ypatingai ateitininkų, politinę veiklą. Tai būtų veikėjų vieningumas ir bendras dramatiškumas demonstracijose. Ankstyvesni lietuvių politiniai pasirodymai buvo pavieniai, išskirstyti ir tylūs (su retomis išimtimis) reikalai. Dažniausiai keliolika žmonių susirenka, nupiešia kelis plakatus ir pavaikštinėja kokioje nors nereikšmingoje vietoje. Dažnai jie net bijo perdaug kelti triukšmą, tai net neprabyla, nešaukia. Lyg tokia demonstracija bet ką domintų, bet ką reikštų! Jeigu lietuviai pajėgtų susivienyti į vieną veiklos kelią, kaip žydai ar iraniečiai, jų demonstracijos žymiai daugiau reikštų. Būtų demonstruojantiems drąsiau, daugiau gal ir dalyvautų. Būtų galima šias demonstracijas truputį ir paįvairinti. Tada jos spaudai būtų neatsisakomas kąsnelis. Ūkininkai, kurie į Washington su traktoriais važiavo, patraukė dėmesį tokiu savo pasirodymu. Tikiu, kad ir lietuviai galėtų ką nors įdomaus sugalvoti. Tokiu būdu Lietuva dažniau patektų į spaudą ir į politikų mintis. Tiems, kuriems tenka asmeniškai su tais politikais dirbti, būtų lengvesnis darbas, simpatijų daugiau atsirastų.

Ateitininkų valdybos turėtų apsiimti demonstracijų ruošimo darbą. Per jas būtų galima daryti vieningus lietuvybės pasirodymus, organizuoti pagalbą. Tokių darbų pavieniai žmonės negali atlikti, o organizacijos galėtų. Istoriškai pasižiūrėjus, galima pagrįstai spėti, kad prie darbo prisidėtų studentų, o vėliau gal įsiveltų ir moksleivių. Svarbiausia nugalėti tą inerciją, kuri yra per tiek metų užaugus lietuvių aktyvioje politinėje veikloje. Tai atlikus, išlaikyti demonstracijų ciklą, būtų jau žymiai lengviau. Ateitininkų organizacija pajėgtų tai padaryti, jei pasistengtų ir parodytų iniciatyvos. Taigi reikia tikėtis, kad ateitininkai žengs drąsiai į politinę veiklą, kad suvienys lietuvius viešai liudyti savo krašto padėtį. Visgi ateitininkai turi pareigą Lietuvai. Gal galėtų ir viešiau bei atviriau bandyti tą pareigą atlikti?

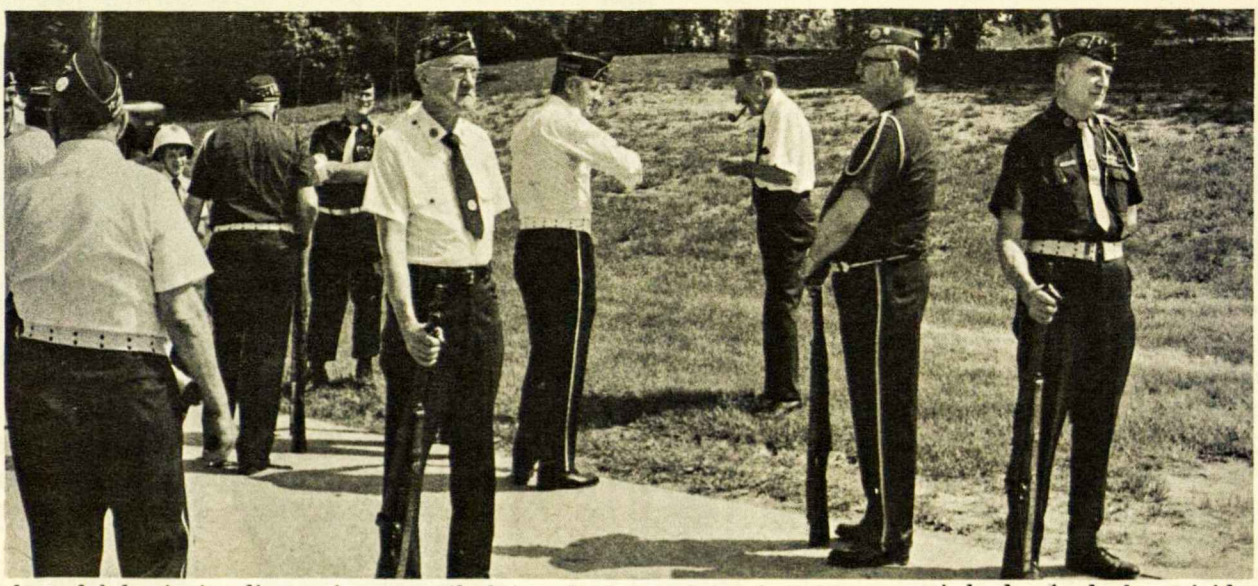

NUO PAT RUDENS
Montrealio studentai

Montrealio draugovė šiemet pradėjo savo veiklą nuo pat rudens. Pirmą susirinkimą turėjome rugsėjo mėn. 22 d. Paulius Mališka pradėjo susirinkimą, perskaitydamas iš Šv. Rašto ir paaiškindamas savais žodžiais. Kiekvieną susirinkimą pradeda malda vis kitas narys. Sekė pranešimas iš vasaros studentų ateitininkų stovyklos, kurį padarė Kristina Mališkaitė ir Julija Adamonytė. Reikėjo paruošti metinį veiklos planą, kad neužsnūstume kaip pernai. Nutarėme oficialiai pradėti savo veiklą, iškylaudami kartu su moksleiviais. Iškyla įvyko spalio mėn. 7—9 d. p. Adamonių vasarvietėje, prie Lac Sylvere ežero. Tą sekmadienį buvo atvažiavęs ir kun. Kulbis, SJ, ir atlaikė šv. Mišias, kuriose dalyvavo ir daugiau lietuvių, kurie turi prie ežero vasarvietes. Oras buvo šaltas, bet smagiai praleidome laiką, besigėrėdami gražia gamta ir pailsėdami, kad sugrįžę galėtume stipriai veikti.

Šiemet nutarėme šaukti susirinkimus vieną kartą per vieną ar du mėnesius padiskutuoti SAS programos komisjos paruoštas kasetes, arba pasikviesti paskaitininką. Spalio mėn. 27 d. diskutavome, pasiklausę kasetėn įrekorduotos K. Trimako paskaitos „Psichologinis žvilgsnis į tikėjimą“. Kadangi mūsų nedaug narių, nesusiskirstėme mažais būreliais. Keli nariai pareiškė nuomonę, kad labai gilios mintys yra išreikštos paskaitoje ir gerai būtų gauti paskaitos tekstą prieš susirinkimus, kad galėtų geriau pasiruošti diskusijoms.

Lapkričio mėn. 25 d. atšventėme Kristaus Karaliaus šventę kartu su moksleiviais ir Šv. Kazimiero parapijos jaunimu. Iškilmingose mišiose dalyvavome su vėliava. Po mišių parap. salėje suruošėme trumpą minėjimą. Paulius Mališka pasakė kelis žodžius apie Kristų Karalių, naudodamas ištraukas iš Šv. Rašto. Sekė giesmių ir eilėraščių montažas, kurį paruošė ses. Teresė. Draugovėje šiemet yra 11 narių. Stengiamės pritraukti jų daugiau. Valdybą sudaro Paulius Mališka, Kristina Mališkaitė ir Julija Adamonytė. Pavasarį planuojame ruošti metinę šventę kartu su moksleiviais ir sendraugiais.

Julija Adamonytė

APIE LIETUVĄ
Los Angeles moksleiviai

Los Angeles Vytauto Mačernio moksleivių ateitininkų kuopos susirinkimas įvyko spalio 21 dieną ponų Medziukų namuose. Šio susirinkimo pašnekesiui apie lietuvybę ir jos išlaikymą vadovavo profesorius Stasys Danius. Mes diskutavome, kaip mes išlaikysim savo lietuvybę ir kaip mums bus svarbu, kad mes su lietuviu ar lietuvaite sukursim šeimą. Sprendžiant iš šio pašnekesio ir diskusijų — mes visi išliksime gerais lietuviais ir būsim labai veiklūs lietuviškam gyvenime.

Mes visi turim norą ir pasiryžimą išlaikyti savo lietuvybę. Buvo įdomu pamatyti, kaip kiekvienas iš mūsų žada tai įvykdyti savo gyvenime.

Audrė Nelsaitė, Linas Palubinskas, Linas Polikaitis ir ARnoldas Kungys mums papasakojo apie Dainavos žiemos kursus, jų įspūdžius, pasitenkinimus ir nepasitenkinimus. Jiems visiems kursai labai patiko, ir jie planuoja vėl važiuoti kitais metais.

Susirinkimą baigėm, atšvęsdami Ramunės Ruzgytės gimtadienį ir pasigardžiuodami vaišėmis.

Ginta Palubinskaitė

Laiškai

Ateitis — ne vien ateitininkams, bet balsas visuomenei

Ateitis, 1978 m. rugsėjis, Nr. 7... *Ateitis* visais atžvilgiais išskirtinos kokybės žurnalas, skirtas ateitininkams, bet vertas visos lietuviškos išeivijos jaunimo dėmesio.

Pasaulio Lietuvis,
1978 m. gruodžio nr., 1367 psl.

Dėkojame „Pasaulio Lietuvio“ redakcijai, teigiamai „Ateitį“ įvertinusiai. Norisi tik pastebėti, kad „Ateities“ žurnalas nėra „skirtas“ tik ateitininkams, o tik ateitininkų leidžiamas. Jis, didele dalimi, yra ateitininkų balsas ne tik patiems ateitininkams, bet ir visai lietuvių visuomenei.

— Red.

Miela „Ateities“ redakcija,

Norėčiau Jus visus pasveikinti už tokį įdomų rašytojo Jurgio Jankaus pasakojimą apie rašymą ir save lapkričio 1978 numeryje, nors tik tą pirmą neužbaigtą dalį teskaičiau, ja gėrėjausi ir domėjausi. Nesu rašytoja ir nepažįstu asmeniškai nei vieno rašytjo. Tačiau, perskaičius Jurgio Jankaus pasakymus, jaučiuos ne tik kad asmeniškai dabar jau pažįstu vieną rašytoją, bet ir kad matau pasaulį jo akimis.

R. Kubiliūtė

TRUMPAI

Philadelphijos ateitininkai lapkričio 25—26 d. suruošė Kristaus Valdovo šventės minėjimą. Šeštadienį per Bendruomenės Balso radijo valandėlę Aušra Gečytė ir Virgius Volertas pateikė pluoštą minčių apie Kristų kaip Valdovą. Sekmadienį jaunimas organizuotai su vėliava dalyvavo šv. Mišiose šv. Andriejaus parapijos bažnyčioje. Po pamaldų dalyviai susirinko parapijos salėn išgirsti dr. A. Šmulkščio ir dr. A. Juzaičio paskaitą apie Kristaus karalystę, charizmatikų judėjimą ir Torino drobulę. Gruodžio 3 d., 1978 m. šv. Andriejaus parapijos salėje buvo dail. Romo Viesulo paskaita, tema lietuviški koplytstulpiai.

Sydnio ateitininkai sausio 29 d. suruošė gegužinę Iane Cover River parke.

Ateitininkų Federacijos valdybos posėdis įvyko vasario 1 d. Tėvų Marijonų vienuolyno salėje. Dalyvavo dr. Petras Kisielius, Vaclovas Kleiza, Tadas Klimas, Daina Kojelytė, dr. Algis Norvilas, Jonas Pabedinskas, Alina Skrupskelienė, dr. Vaclovas Šaulys ir Vytautas Šoliūnas. Posėdyje buvo svarstoma ateitininkų federacijos vado rinkimų procedūra ir numatomų kandidatų parinkimo galimybės. Buvo diskutuojami taip pat ateinančios vasaros stovyklų reikalai.

SENDRAUGIAI

Sendraugių vasaros stovykla bus ruošiama Dainavoje liepos 22—rugpiūčio 5 d.

SVEIKINIMAI

Ateities redakcija sveikina Ateitininkijos darbuotoją Gabiją Juozapavičiūtę, laimėjusią Eugenijaus Kriaučeliūno jaunimo premiją.

Ateities redakcija taip pat sveikina Korp! Gajos narį dr. Raimundą ir Rasą Šilkaičius, susilaukus pirmojo sūnaus Rimo Antano.

STUDENTAI

Rochesterio studentų draugovės sausio 14 d. susirinkime kalbėjo kun. prof. Antanas Rubšys.

Chicagos studentų draugovės susirinkimas įvyko sausio 27 d. pas Loretą Stončiūtę. Susirinkimo tema — Organizacijų analizė, kuriai pašnekesio forma vadovavo kun. Jurgis Šarauskas. Pašnekesio koordinatorius buvo Petras Kisielius, Jr.

Philadelphijos studentų draugovės pirmininkas Algis Šalčiūnas.

Detroito studentai suruošė susirinkimą, kuriame buvo klausoma kun. dr. Kęstučio Trimako paskaitos, įkalbėtos į magnetofono juostelę, „Psichologinis žvilgsnis į tikėjimą“. Draugovės naują valdybą sudaro: Kristina Veselkaitė (pirm.), Eligijus Lelis (vicepirm.), Rita Neverauskaitė (sekr.), Kęstutis Smalinskas (ižd.) ir Gintė Damušytė (narė).

Studentų ateitininkų sąjungos vasaros stovykla bus ruošiama rugpjūčio 26—rugsėjo 3 d. Rotary Sunshine Camp, prie Rochesterio, NY. Numatytos temos: „Inteligentiškumas“, „Tikėjimas Dievu“ ir „Rusifikacija“.

Studentų ateitininkų sąjungos centro valdyba planuoja eksperimentinę stovyklą rugpjūčio 19—25 d. Algonquin Provincial Parke, Ontario, Canadoje. Iš anksto jai duotas pavadinimas — Tautosakos savaitė.

Studentų ateitininkų sąjungos žurnalą sutiko redaguoti 1978 m. redakcijos kolektyvas, vadovaujamas Grasildos Reinytės.

MOKSLEIVIAI

Moksleivių ateitininkų Padėkos dienos kursai įvyko 1978 m. lapkričio 23-26 d., Dainavoje. Kursuose dalyvavo 30 kursantų. Kursų vadovais buvo: kun. Stasys Yla (vyriausias kursų ruošėjas), Rasa Šoliūnaitė (MAS CV pirm.), Linas Rimkus (komendantas), Ofelija Barškėtytė (mergaičių vadovė), Saulius Čyvas (berniukų vadovas), Kristina Veselkaitė (sekr.), Darius Budrys (pagalbininkas), Andrius Kazlauskas (ūkvedys) ir Zita Šoliūnaitė ir Rima Žukauskaitė (šeimininkės). Kursų paskaitininkai ir jų paskaitų temos: kun. Stasys Yla — Ateitininkų išraiška, Romas Kazlauskas — Ateitininkų organizacija, dr. Vytautas Vygantas — Praktiška veikla kuopoj ir aplinkoj, Loreta Radvilaitė — Veikla, dr. Antanas Razma, Jr., — Kursų, studijų dienų ir stovyklų sudėtis, ir Antanas Sabalis — Saviaukla.

Cicero vysk. M. Valančiaus kuopos vyresnieji moksleiviai susirinko sausio 29 d. į Laniauskų namus. Po šv. Rašto skaitymo ir meditacijos, Audrius Padleckas ir Vitas Laniauskas pranešė apie Moksleivių žiemos kursus Dainavoje.

Los Angeles Vyt. Mačernio moksleivių ateitininkų kuopos nariai suruošė susirinkimą. Medziukų namuose. Prof. dr. Stasys Danius vadovavo pašnekesiui apie lietuvybę ir jos išlaikymą. Po to Arnoldas Kungys, Audrė Nelsaitė, Linas Palubinskas ir Linas Polikaitis pranešė apie Moksleivių žiemos kursus Dainavoje. Moksleivių vasaros stovykla numatoma suruošti rugpjūčio 17—24 d.

Šeimyniškumui mintis: iš knygos „God and Children“.

Šykštumas
Smulkmeniškumas
Bailumas
Savanaudiškumas
Patogumų Meilė
Gobšumas
Geismai
Tinginystė
+ Krikščioniškosios dvasios stoka

Gimimo Kontrolė

Atsiųsta paminėti

Jurgis Jankus. ANAPUS RYTOJAUS. Romanas. Išleido Ateities leidykla. Aplankas — paties autoriaus. Šio intryguojančio romano ištrauka „Preliudas" buvo atspausdintas *Ateityje,* (1977 m. gegužės nr.). Galima užsisakyti pas platintojus arba tiesiog Ateities leidykloj, c/o Mrs. M. Bajorūnienė, 17689 Goldwin Drive, Southfield, MI. 48075.

Henrikas Radauskas. EILĖRAŠČIAI, 1965—1970. Pomirtinė poezijos knyga. Spaudai paruošė ir pastabomis palydėjo Jurgis Blekaitis. Įvadą parašė Alfonsas Nyka-Niliūnas. Išleido Vytautas Saulius. 100 psl. Kaina 6 dol.

Rinkimai Ateitininkų Federacijoj

Ateitininkų Federacijos Valdyba skelbia Ateitininkų Federacijos Vado ir Kontrolės Komisijos rinkimus. Rinkimams vadovauti yra pakviesta Vyriausia Rinkimų Komisija, kurią sudaro Jonas Valukonis, pirm. (15401 Florence Circle, Huntington Beach, Calif. 92647), Dalilė Polikaitienė, sekr., Ignas Medziukas, ižd., Elena Bandziulytė ir Vincas Kazlauskas, nariai. Netolimoje ateityje Vyriausia Rinkimų Komisija paskelbs rinkimų bei kandidatų siūlymo taisykles.

Ateitininkų Federacijos Valdyba

Stovykla Neringoj

Š.m. rugpiūčio 12—24 d. Neringos stovyklavietėje, Vermonte, JAV, įvyks moksleivių ateitininkų stovykla. Priimami ateitininkai ir neateitininkai nuo 14 iki 19 metų. Dėl kitų informacijų galima kreiptis į p. Jūrą Viesulienę, 333 Bickley Dr., Glenside, Pa., 19038; arba į Danutę Norvilaitę, 19 Chestnut St., Brooklyn, N.Y., 11208.

ALp(LKA)1786
1979, Nr.3

90.725.263